7md

2011 m. gegužės 27 d., penktadienis

Nr. 21 (943) | Kaina 2,50 Lt

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

2

Onutės Narbutaitės kūrinių sklaida užsienyje

4

Kanų festivaliui pasibaigus

6

Fotografijų paroda „Grakščios dvasios“ galerijoje AV17

Renata Vinckevičiūtė „Tarybos narys“. 2009 m.

Atrinkti Jaunųjų Europos kūrėjų bienalės dalyviai

8

„Vyšnių sodas“ persikelia į Vieną

9

„ARTscape“. Latvijos filmai

Potvynis Vilniuje 1931 m. Nežinomas autorius

Įamžinimo ritualai

Paroda „Paminklai, kurių nėra. Pasivaikščiojimas po Vilnių“ Nacionalinėje dailės galerijoje

Rasa Antanavičiūtė

Praėjus mėnesiui ir savaitei po Lietuvos kariuomenės žygio į Vilnių, vietos lietuvių laikraštis išspausdino tokį pasiūlymą: „Užkelkime ant Gedimino pilies bokšto gyvą kunigaikščio sapno simbolį – tikrą geležinį vilką, o jo nasruose įtaisykime sireną, kurią būtų galima paleisti ypatingomis progomis; šis vaizdas būtų visame mieste matomas ir kaip niekas kitas džiugintų lietuvio širdį (K. Kalvaitis, Vilniaus balsas, 1939 12 05).“ Nors Gedimino pilies įprasminimo istorija nėra čia pristatomos parodos objektas, pateikiu šią citatą, nes ji puikiai atspindi ir poreikį įamžinti, ir sunkumus, kylančius ieškant tinkamos įamžinimo formos.

Kiek kartų Vilniuje bandyta įamžinti oficialiąsias valstybės legendas ir paveikti vilniečių širdis bei protus? Daugybę. Šie bandymai turėjo skirtingas priežastis, auditorijas ir tikslus, tačiau visuomet juos lėmė politiniai sumetimai ir visuomet buvo taikoma ta pati valstybinė retorika. Du pasauliniai karai ir Sąjūdžio revoliucija sukūrė istorines sąlygas daugiau nei dešimties politinių valdžių kaitai Vilniuje. Paroda „Paminklai, kurių nėra. Pasivaikščiojimas po Vilnių“ seka centrinių Vilniaus viešųjų erdvių kaitą nuo XIX a. vidurio, kai Vilniuje buvo pastatytas pirmasis memorialas, iki šiandienos. Joje rodomi suprojektuoti, bet niekada nepastatyti, ir Vilniuje stovėję, bet neišlikę paminklai.

Nors parodos eksponatai sugrupuoti pagal jų topografinę padėtį mieste ir aprėpia šešių Vilniaus centro vietų – Katedros aikštės ir jos apylinkių, Rotušės, Daukanto, Kudirkos ir Lukiškių aikščių bei skvero priešais Reformatų bažnyčią – raidą, norėčiau papasakoti apie kelis tipiškus Vilniaus monumentų pavyzdžius.

Muravjovo schema

Vilniaus paminklų istorija prasideda paminklu grafui Michailui Muravjovui „korikui“. Paminklas buvo pastatytas 1898 m. priešais dabartinę prezidentūrą. Idėja turėjo demonstruoti politinę imperijos galią ir vietinės administracijos lojalumą centrinei valdžiai. Sumanymas statyti Vilniuje paminklą Muravjovui kilo pačiame Vilniuje (beje, dauguma okupacijos laikais pastatytų paminklų buvo inicijuoti vietoje). Formaliai jo pageidavo miestiečiai: buvo surašytas prašymas, surinkti vietos gyventojų parašai, o parengtas dokumentas oficialiai įteiktas aukščiausiajai valdžiai. Realiai paminklus sumanydavo vietiniai valdininkai. Lėšos Muravjovo paminklui buvo renkamos visoje imperijoje, o tai buvo išimtis. Paprastai tokie monumentai būdavo finansuojami iš vietos biudžeto. Anksčiau Peterburgo skulptoriaus Matvejaus Čyžovo sukurta Muravjovo skulptūra buvo pasirinkta kaip tinkama Vilniui. Ji išlieta Peterburge ir atgabenta į Vilnių traukiniu. Paminklo pjedestalą buvo pavesta sukurti oficialias pareigas užimantiems vietiniams menininkams.

Nukelta | 3 psl.

Kontempliatyvi, mistiška muzika

Onutės Narbutaitės kūrinių sklaida užsienyje

Gegužės 9–15 d. Krokuvoje vyko Czesławo Miłoszo poezijos ir muzikos festivalis, kulminacinis Czesławo Miloszo metų, paskelbtų pažymint rašytojo ir poeto gimimo šimtąsias metines, renginys. Festivalis subūrė daugiau kaip šimtą poetų, rašytojų, vertėjų, mokslininkų iš Europos, Azijos, Artimųjų Rytų, Pietų Afrikos ir Karibų regiono, jie dalyvavo akademinėse ir vertimo problemoms skirtose konferencijose, rengė poezijos skaitymus, diskusijas.

Vienu iš pagrindinių festivalio akcentų tapo žymios Lietuvos kompozitorės Onutės Narbutaitės oratorija „Centones meae urbi“, gegužės 13 d. skambėjusi Krokuvos operos teatre. Veikalą atliko orkestras „Sinfonietta Cracovia“, Lenkijos radijo choras (parengtas Romualdo Gražinio), solistai – Asta Krikščiūnaitė (sopranas), Ignas Misiūra (bosas-baritonas), Egidijus Ališauskas (birbynė), dirigavo Robertas Šervenikas. Festivalyje dalyvavusi kompozitorė pabrėžė ypatingą šio renginio svarbą jos kūrybiniame kelyje. Koncertą transliavo Lenkijos radijo antroji programa ir Europos transliuotojų sąjungos (EBU) radijo stotys. Oratorija nuskambėjo iškart po „Transatlantyk“ premijos (svarbiausio Lenkijos apdovanojimo, skiriamo lenkų literatūros propaguotojui užsienyje, – laureate tapo čekų vertėja Vlasta Dvorackowa) įteikimo ceremonijos.

O. Narbutaitės oratorijos premjera įvyko Šv. Kotrynos bažnyčioje 1997 m. rugpjūčio 9 d., o 2000 m. jos įrašą išleido Vilniaus plokštelių studija. „Centones meae urbi“ dedikuota Vilniui, menų ir daugybės kultūrų miestui. Įspūdinga kūrinio dalis – tekstai lietuvių, lenkų, lotynų, jidiš, hebrajų ir kitomis kalbomis, kuriomis buvo kalbama Lietuvos sostinėje. Oratorija sulaukė daug palankių kritikų atsiliepimų, o kompozitorė pelnė Nacionalinę kultūros ir meno premiją.

Dar viena svarbi žinia, susijusi su tarptautine O. Narbutaitės kūrybos sklaida, – akademinės muzikos įrašų lyderė kompanija „Naxos“ šių metų vasario mėnesį išleido Muzikos informacijos ir leidybos centro prodiusuotą kompaktinę O. Narbutaitės kompozicijos „Tres Dei Matris Symphoniae“ (2003) plokštelę. „XXI amžiaus Pabaltijo“ seriją pratęsiantis naujasis leidinys – jau penktas lietuvių orkestrinę muziką reprezentuojantis CD šios kompanijos kataloguose. Valandos trukmės O. Narbutaitės ciklas „Tres Dei Matris Symphoniae“ chorui ir orkestrui sukurtas Brandenburgo valstybinio orkestro užsakymu (premjera įvyko 2004 m., atidarant festivalį „Musikfesttage an der Oder“, taigi du stambūs, virš valandos trukmės O. Narbutaitės opusai – oratorija „Centones meae urbi“ ir „Tres Dei Matris Symphoniae“ – jau yra užsienio muzikų atlikti Krokuvoje ir Vokietijoje). Šios trys simfonijos atspindi tris pagrindinius Marijos gyvenimo laikotarpius, susijusius su Kristumi: apreiškimą, gimimą ir nukryžiavimą. Anot „Märkische Allgemeine“ muzikos kritiko Albrechto Thiemanno, recenzavusio kūrinio premjerą (recenzija „Onutės Narbutaitės Marijos simfonijos“), „tai, ką lietuviškame Vilniuje gyvenanti kompozitorė per pastaruosius 25 metus sukūrė, neabejotinai priklauso originaliausiems, spalvingiausiems ir kartu lengviausiai suvokiamiems mūsų dienų muzikos pavyzdžiams. (...) Jos kūryba, rodos, gimsta apgaubta intymaus kamerinės muzikos išraiškos formų skaidrumo, tačiau ji turi ir milžiniškų orkestro bei choro sudėčių perspektyvą. Poveikis, kylantis iš Onutės Narbutaitės kūrinių, susijęs su retai pasitaikančiu paradoksaliu vidiniu balansu: jie skamba paprastai ir kartu sudėtingai, asmeniškai ir universaliai, meditatyviai ir analitiškai. Klausytojui nebūtina išsistudijuoti programėlę arba netgi atsiversti partitūrą, norint suprasti, kas vyksta Onutės Narbutaitės kūriniuose. Tai, ką nori pasakyti, ji perteikia tiesiogiai, apsieidama be kokių nors mokyklų ar teorijų aplinkkelių (Parengė Eglė Gudžinskaitė, „Literatūra ir menas“, 2004.04.02. Nr.2995).“ A. Thiemanno nuomone, tai „gilus, į esmę taikantis opusas, kuriame oratoriniai gestai susipina su simfoninės plėtotės principais.“ Po šio kūrinio premjeros Krokuvos muzikos akademijos choro ir orkestro Šv. Petro ir Pauliaus bažnyčioje (2006), lenkų kritikas Leszekas Polony rašė: „Trumpai tariant, tai ištisai kontempliatyvi ir mistinė muzika. Bet į ją protarpiais tarsi atklysta ir kažkokie senų senovės atgarsiai nuo Nemuno krantų. Gražiai su šia muzika sąveikavo šventųjų Petro ir Povilo bažnyčios (pirmosios Lenkijoje baroko šventovės) vidaus architektūra (Leszek Polony, Mėnraštis „Kraków“, 2007 sausis. „Literatūra ir menas“, 2007.03.02 Nr. 3132, vert. Edmundas Gedgaudas).“

2004 m. Kompozitorių sąjungos geriausių kūrinių konkurse „Tres Dei Matris Symphoniae“ buvo išrinktas geriausiu simfoniniu kūriniu. Kompaktinėje plokštelėje įrašytas 2008-ųjų Vilniaus festivalio koncertas, atliekamas Lietuvos nacionalinio simfoninis orkestro, Kauno valstybinio choro, kamerinio choro „Aidija“ ir diriguojamas Roberto Šerveniko.

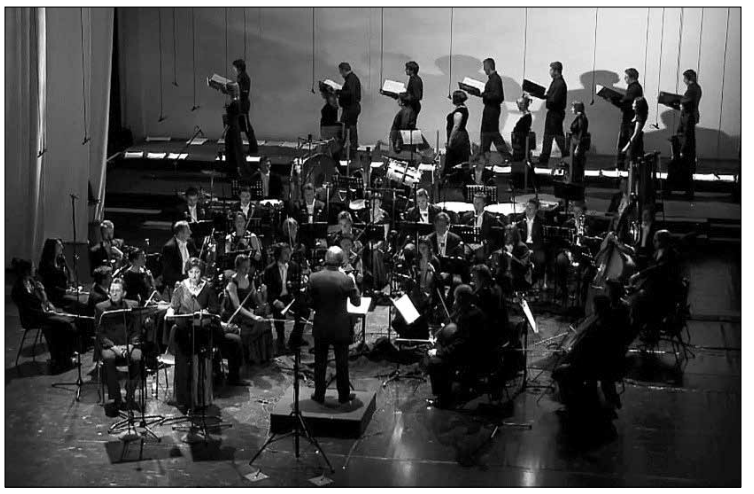

„Tres Dei Matris Symphoniae“ ir jos atlikimas, įrašytas kompaktinėje plokštelėje, jau sulaukė puikių Vokietijos radijo įvertinimų (*www.dradio.de*). Laidų rengėjas Klausas Gehrke pabrėžė puikiai interpretuojamo „nepaprastai dramatiško veikalo prikaustančią įtaigos jėgą, neįtikimą skambesio spalvingumą“. Ši kompaktinė plokštelė, gerai vertinama Čekijos, Didžiosios Britanijos muzikos kritikų, gegužės 15 d. buvo pristatyta ir per Naujosios Zelandijos radiją.

„Tres Dei Matris Symphoniae“ yra septintas autorinis O. Narbutaitės kompaktinis diskas. Iki šiol du CD buvo išleisti Lietuvoje, keturi – Suomijoje („Finlandia records“). Pastarieji sulaukė labai pozityvios reakcijos pasaulio spaudoje. Iš viso O. Narbutaitės kūrinių įrašyta į daugiau kaip 30 orkestrinės muzikos kompaktinių plokštelių Lietuvoje ir užsienyje.

Artimiausiu metu ansamblis „The Seattle Chamber players“ žada išleisti CD, kuriame bus O. Narbutaitės opusas „Le linee e i contorni“, šio ansamblio užsakytas ir pirmą kartą atliktas 2006 metais.

„7MD“ INF.

Anonsai

Šventė Bernardinuose

Gegužės 28 d. 19 val. Bernardinų bažnyčioje vyks choro „Langas“ ir Bernardinų bažnyčios giedojimo mokyklos jubiliejams skirtas koncertas. Pasirodys visi mokyklos chorai, net ir mažylių. Bus atlikti G.B. Pergolesi „Stabat Mater“, W.A. Mozarto „Regina Coeli“ ir kiti kūriniai, chorams akompanuos VU kamerinis orkestras (vad. Paulius Bernardas Koncė).

Chorą „Langas“ 1990 m. subūrė vadovė Rita Kraucevičiūtė. 1995-aisiais choras buvo pakviestas į naujai pašventintą Šv. Pranciškaus ir Šv. Bernardino (Bernardinų) bažnyčią. Tuomet buvo įkurta giedojimo mokykla. Dabar „Langas“ yra Bernardinų bažnyčios giedojimo mokyklos dalis. Choristai gali individualiai lavinti vokalinius įgūdžius ir dainuoti uždaruose koncertuose.

Choras „Langas“ gieda per sekmadienio ir visų religinių švenčių mišias, dalyvauja Lietuvos dainų šventėse, chorų konkursuose, koncertuoja Lietuvoje ir už jos ribų. Kolektyvas beveik kasmet vyksta į kokį nors festivalį arba konkursą už Lietuvos ribų: lankėsi Vokietijoje, keliskart Prancūzijoje, dalyvavo tarptautiniuose chorų festivaliuose Švedijoje, Italijoje, Ispanijoje (Barselonoje ir Leone), Maltoje, Slovakijoje, Šveicarijoje, Sardinijoje, Makedonijoje. Yra įvertintas ne vienu apdovanojimu: 1998 m. tarptautiniame chorų festivalyje Maltoje pelnė II vietą, 1999 m. buvo pakviestas XVI tarptautiniame Leono katedros vargonų festivalyje Ispanijoje atlikti Algirdo Martinaičio kūrinių programą, 2001 m. tarptautiniame chorų konkurse Montrio, Šveicarijoje, choras puikiai atliko privalomą kūrinį ir pelnė specialųjį „Montreux Casino“ prizą už interpretaciją. 2002-aisiais choras dainavo Pietų Korėjoje: dalyvavo tarptautiniame bažnytinės muzikos festivalyje „YOUNGNAK International Sacred Choir Festival“ Seule, o tarptautinėje chorų olimpiadoje „Choir Olympics“ Pusane laimėjo bronzos medalį (šiuolaikinės muzikos kategorijoje).

CHORO „LANGAS“ ARCHYVO NUOTR.

2003 m. rudenį „Langas“ lankėsi tarptautiniame chorų festivalyje Buenos Airėse (Argentinoje), giedojo įvairiose bažnyčiose. Kartu su kitais chorais atliko W.A. Mozarto „Karūnavimo mišias“ ir F. Schuberto Mišias C-dur. 2007-aisiais Argentina dar kartą aplankyta, taip pat gretimos Urugvajus ir Brazilija.

Choro „Langas“ repertuaras labai platus. Kadangi nuolat giedama per mišias, didžiąją dalį kūrinių sudaro bažnytinės giesmės, taip pat Renesanso epochos ir klasikiniai kūriniai, romantinė chorinė muzika, modernios XX a. pradžios ir šiuolaikinių kompozitorių giesmės. Choras noriai gieda lietuvių kompozitorių kūrinius, ypač mėgstami J. Naujalio, M.K. Čiurlionio ir A. Martinaičio opusai.

Jubiliejinio koncerto programa primins liturginius metus. Mažylių choras, kuriems vadovauja Vida Kikėlienė, atliks religinių giesmelių. Mažieji dar nelabai supranta liturgijos reikšmę, bet labai stengiasi perteikti giesmelių turinį. Vyresnių vaikų chorai „Šv. Pranciškaus smiltelės“ ir „Serafimai“ (vad. Elvyra Pliopienė) pagiedos advento ir kalėdinio laikotarpių kūrinių. Vaikų chorams akompanuoja Sonata Stakionienė, ji vaikus moko ir muzikinio rašto pradmenų – solfedžio.

Pagrindinis vaikų choras „Šv. Pranciškaus paukšteliai“, kuriame dainuoja 10–16 metų vaikai (vad. R. Kraucevičiūtė, chormeisterė – Eglė Ignatavičienė), suburtas įkūrus giedojimo mokyklą, ne tik gieda per mišias, bet ir sėkmingai koncertuoja Lietuvoje ir už jos ribų (Latvijoje, Ispanijoje, Belgijoje). 2002 m. Belgijoje, Nerpelte, vykusiame konkurse choras laimėjo sidabro medalį, šiemet tarptautiniame chorų konkurse „Cantate Domino“ Kaune kolektyvas užėmė antrą vietą. Jau ne pirmus metus vaikų choras bendradarbiauja su Lietuvos operos ir baleto teatru – dainuoja R. Portman operoje „Mažasis princas“.

„Šv. Pranciškaus paukšteliai“ koncerte pagiedos kelias G.B. Pergolesi „Stabat Mater“ dalis, jiems akompanuos VU kamerinis orkestras. Vakaro programoje – staigmena. Vos 2010 m. rudenį susikūręs Jaunimo choras (vad. Linas Balandis ir Jaunius Šakalys) parengė savo programą – Jaunimo choras ir jauni jo vadovai (abu dar studijuoja chorvedybą LMTA) atliks religines giesmes W. Byrdo „Non nobis Domine“, M. Gracini „O bone jesu“ ir L. Abariaus „Magnificat“.

Vėliausiai į sceną išeis choras „Langas“ (vad. R. Kraucevičiūtė, chormeisteriai – E. Ignatavičienė ir J. Šakalys). Jis atliks šventiškiausią liturginių metų – velykinę – programą: skambės *a capella* R. Thompsono „Alleluia“, J. Swiderio „Cantus gloriosus“, R. Twardowskio „Alleluia“. Po to, kartu su VU kameriniu orkestru, padovanos tikrą chorinės muzikos perlą – W.A. Mozarto „Regina Coeli“. Vakarą užbaigs visi chorai, su orkestru sugiedodami A. Martinaičio „Pax et bonum“, jau tapusį Bernardinų koncertų himnu.

Jubiliejinį koncertą maloniai sutiko vesti bernardinų klebonas Arūnas Peškaitis OFM, garsėjantis savo meile muzikai ir pomėgiu rengti koncertus po Bernardinų skliautais.

RITA MEŠKAUSKAITĖ

Įamžinimo ritualai

Atkelta iš 1 psl.

Įdomu tai, kad tokia pati paminklų statymo schema galiojo penkiems iš šešių Rusijos imperijos ir Stalino valdymo laikotarpiu Vilniuje pastatytų paminklų. Tokiu pačiu būdu Gedimino kalno papėdėje 1900 m. atsirado paminklas poetui Aleksandrui Puškinui (šimtųjų jo gimimo metinių proga), o 1904 m. Katedros aikštėje – paminklas imperatorei Jekaterinai II (ji buvo Abiejų Tautų Respublikos padalijimų iniciatorė ir vykdytoja). Po Antrojo pasaulinio karo vėl buvo laikomasi tokios pačios tvarkos: ir Stalino paminklas stoties aikštėje 1950 m., ir Lenino paminklas Lukiškių aikštėje 1952 m. buvo inicijuoti Vilniuje, pasirinkti iš jau sukurtų paminklų pavyzdžių ir importuoti iš centro (Maskvos); tuo tarpu jų pjedestalus ir aplinką kūrė vietiniai menininkai.

Įdomus yra ir kartotinių skulptūrų reiškinys. Pavyzdžiui, tokios pačios Stalino skulptūros 1948–1953 m. buvo pastatytos Taline, Stalingrade, Jaltoje, Poliarnyj mieste, Karagandoje, Stavropolyje, Sestrorecke ir Maskvos metro stotyje „Kurskaja“. Tokia pati Lenino skulptūra 1940 m. atidengta Voroneže, o kita iki šiol stovi Irkutske. Beje, pirmasis Vilniaus memorialas, pastatytas to paties grafo Muravjovo iniciatyva 1863-1965 m. dabartinėje V. Kudirkos aikštėje ir turėjęs įamžinti 1863 m. sukilimo malšintojus, taip pat buvo kartotinis: Šv. Aleksandro Neviškio koplyčia savo formomis kartojo koplyčias-obeliskus, kurie XIX a. pirmoje pusėje buvo statomi istorinių mūšių su Napoleono armija vietose; tokių pačių formų paminklai statyti ir Kongresinėje Lenkijoje, tik jau 1831 m. sukilimo malšintojams atminti; panaši koplyčia stovėjo ir Kauno rotušės aikštėje.

Tiražuojami paminklai, tarsi plakatai ar antspaudai žymėjo plačią Rusijos imperijos ir Sovietų Sąjungos teritoriją.

Černiachovskis

Paminklas Raudonosios armijos generolui Ivanui Černiachovskiui buvo pastatytas kitaip. Jis žuvo Antrojo pasaulinio karo pabaigoje, 1945-ųjų žiemą, netoli Karaliaučiaus. Dėl sanitarinių ir politinių sumetimų buvo nuspręsta palaidoti jį Vilniuje. 1944 m. vasarą dabartinė V. Kudirkos aikštė buvo paversta simbolinėmis Raudonosios armijos karių, žuvusių kovose už Vilnių, kapinėmis. Taigi buvo nuspręsta Černiachovskį palaidoti kaip tik čia, ties pagrindinės miesto gatvės viduriu. Palaidojimas tarsi suteikė miestui palaiminimą – Vilnius „gavo“ vieno iš šauniausių Sovietų Sąjungos sūnų palaikus ir tokiu būdu fiziškai tapo Sovietų Sąjungos dalimi bei tikrąja sovietinės Lietuvos respublikos sostine.

Iš pradžių generolo kapą ženklino laikinas, Vilniaus vyriausiojo architekto Vladislovo Mikučianio sukurtas medinis obeliskas. Labai greitai jį pakeitė Černiachovskio ginklo brolio vyresniojo seržanto Zelinskio sukurta granitinė stela. Anot Mikučianio, stelai buvo panaudotas akmuo, kurį prieš karą buvo planuojama naudoti Adomo Mickevičiaus paminklo pjedestalui. Pastarasis turėjo atsirasti toje pačioje aikštėje.

Beje, paminklus panaudoti dar kartą (*recycling*) buvo gana įprasta. Pavyzdžiui, Gedimino kalno papėdėje stovėjusio Puškino paminklo pjedestalas iki šiol yra po kompozitoriaus Stanisławo Moniuszkos biustu. 1922 m. pjedestalas buvo perkeltas į skverą priešais Šv. Kotrynos bažnyčią. Anot istorikų, Muravjovo paminklo pjedestalo dalys buvo panaudotos Liudviko Narbuto ir jo bendražygių antkapiui Dubičiuose (L. Narbutas buvo 1863 m. sukilimo dalyvis). Atrodo, kad toks praktiškas požiūris tuomet nekėlė etinių klausimų. Dabar paminklų dalių kelionės kelia nuostabą. Galbūt be reikalo. Štai nukėlus Lenino paminklą jo pjedestalo plokštės taip pat buvo rūpestingai sunumeruotos – kas žino, gal netrukus jų vėl kam nors prireiks…

Tikrasis paminklas Černiachovskiui buvo atidengtas po penkerių metų – 1950-aisiais. Sąjunginį konkursą laimėjo penkiskart Stalino premijos laureatas, Maskvos skulptorius Nikolajus Tomskis. Skulptūra buvo sukurta būtent tam skverui. Pjedestalo reljefus kūrė kitas maskviškis skulptorius ir tik kapą bei paminklą supančio skvero išplanavimas patikėtas vietiniams architektams. Tomskio sukurta Černiachovskio skulptūra yra vienas geriausių jo darbų (Tomskis yra ir 1950–1952 m. Vilniuje pastatytų Stalino ir Lenino paminklų autorius). Išties, jei generolas būtų avėjęs šiek tiek elegantiškesnius batus, mokinukėms, tokioms kaip aš, jis būtų galėjęs atrodyti tikras riteris. Paminklas buvo išardytas 1993 m.: skulptūra išvežta į Voronežą ir pastatyta stoties aikštėje, pjedestalo reljefai yra Grūto parke; o generolo palaikai perlaidoti Maskvos Novodevičės kapinėse. Prieš kelis metus Černiachovskio vietą užėmė Vincas Kudirka ir Tautiška giesmė.

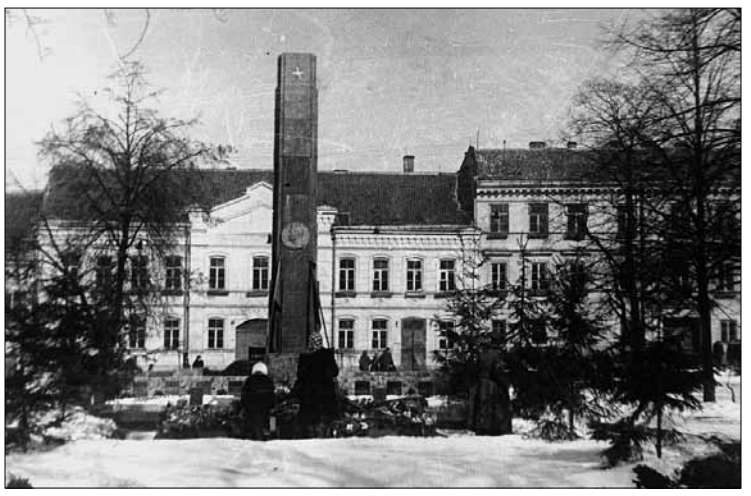

Paminklas Tarybų Sąjungos didvyriui, Raudonosios armijos generolui Ivanui Černiachovskiui. A. Šestakovo nuotr. 1947 m.

Sunumeruotos nukelto Lenino paminklo postamento marmurinės plokštės prieš jas išmontuojant. V. Ščiavinsko nuotr. 1991 m.

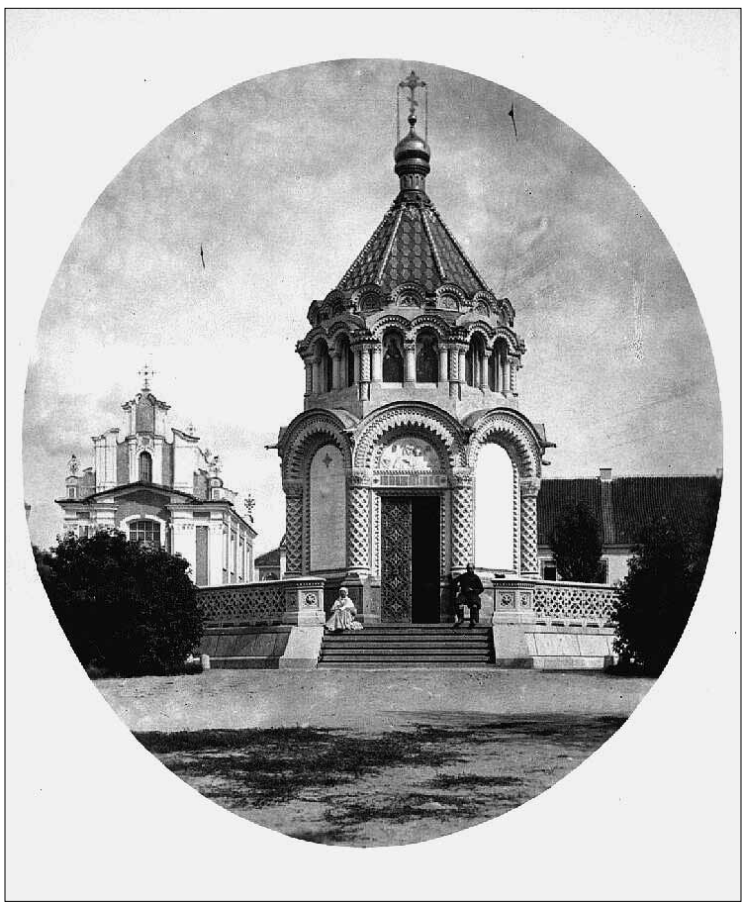

Aleksandro Neviškio koplyčia dabartinėje V. Kudirkos aikštėje, stovėjusi 1890-1904 m. Nežinomas autorius

Lenkai ir lietuviai

Tarpukaris Vilniuje ir pastarasis nepriklausomybės dvidešimtmetis buvo (ne(į)vykusių) konkursų laikas.

Vilniaus lenkų bendruomenė nuo XIX a. vidurio svajojo pastatyti mieste paminklą poetui Adomui Mickevičiui. Kai Vilniaus kraštas buvo prijungtas prie Lenkijos, svajonės pagaliau galėjo išsipildyti ir buvo paskelbti keli konkursai. Jie sukėlė didžiules diskusijas, kurios trukdė įgyvendinti sumanymą. Konkursams pateikti projektai netenkino arba specialiai suformuotos vertinimo komisijos, arba Vilniaus visuomenės. Galiausiai, 1939 m. buvo nuspręsta statyti žinomo Varšuvos skulptoriaus Henryko Kunos sukurtą paminklą. Spėta iškalti granitinius paminklo pjedestalo reljefus, tačiau Antrasis pasaulinis karas nutraukė darbus ir poeto vertas paminklas nebuvo pastatytas.

Žodį „vertas“ vartoju neatsitiktinai. Alternatyvus paminklas Mickevičiui Vilniuje vis dėlto buvo. 1924 m. jį pastatydino kariškiai ir stovėjo jis kariniame miestelyje kitoje Neries pusėje, ties dabartiniais Sporto rūmais. Šiam paminklui statyti konkursas nebuvo skelbiamas, todėl jis ir atsirado greitai. Krokuvos skulptoriaus Zbigniewo Pronaszkos sukurtas 12 metrų aukščio paminklas nepretendavo į amžinybę – buvo pagamintas iš smaluotų ir aptinkuotų lentų. Sprendžiant iš atsiliepimų tuometėje spaudoje, Vilniaus visuomenė paminklo nepriėmė. Jis buvo labiau suprantamas kaip akstinas greičiau statyti „tikrą“ monumentą. Pronaszkos Mickevičių sunaikino gamtos jėgos – 1931 m. pavasario potvynis nunešė jį pasroviui. Poetui toks likimas gal net būtų patikęs.

Mickevičiaus paminklo likimas ištiko ir maršalo Józefo Pilsudskio paminklą. Pastarasis turėjo stovėti Katedros aikštėje, maždaug toje vietoje, kur dabar stovi paminklas Gediminui. Kampanija prasidėjo iškart po maršalo mirties 1936 m. Pirmiausiai buvo paskelbtas Katedros aikštės ir jos apylinkių sutvarkymo architektūrinis konkursas. Tuomet, 1938 m., įvyko atviras paminklo konkursas. Jam buvo pateikti net 54 projektai. Konkursą laimėjo skulptorės iš Lvovo Janinos Reichert-Toth darbas. Tai buvo raitelis ant žirgo, užkeltas ant aukšto pjedestalo – savo formomis, beje, labai panašus į dabartinį paminklą. Nors komisija išrinko laimėtoją, nurodė projektą dar tobulinti, o prasidėjęs karas nebepaliko tam laiko.

Pastarąjį dvidešimtmetį Vilniuje vėl vyksta paminklų statybos vajus. Beveik visose centrinėse viešosiose erdvėse atsirado istorinės reikšmės objektai. Daugeliu atvejų buvo skelbiami atviri konkursai. Kaip ir tarpukariu, dabartinius konkursus lydi aštrios diskusijos. Gali būti, kad pastarosios padarė didesnę įtaką Vilniaus visuomenei, administracijai, menininkams ir architektams, nei tikrasis laisvei ar kančioms skirtas paminklas, jei jis būtų iškilęs aikštėje.

Paminklo tapatybė

Vilniaus centre buvo trys paminklų statymo ir griovimo bangos. Pirmieji paminklai atsirado 1898–1904 m. ir dingo 1915 m.; traukiantis Rusijos armijai buvo evakuotos imperijos laikais pastatytų Vilniaus paminklų skulptūros. Kita paminklų statymo banga buvo 1950–1952 m., Stalino valdymo laikotarpiu. Prieš tai, apie 1950-uosius, buvo sunaikinti Trys kryžiai ir Katedros frontono skulptūros, uždaryta daugelis Vilniaus bažnyčių – miestas apvalytas nuo praeities ir religinių jausmų. Paties Stalino paminklas buvo demontuotas 1961 m., o Leninas ir Černiachovskis „krito“ 1991–1993 m. – per sovietinių paminklų griovimo karštinę. Trečioji paminklų statymo banga prasidėjo 1996 m. ir tęsiasi iki šiol Lukiškių aikštės konkursais.

Verta prisiminti, kad ilgiausiai Vilniuje stovėjusiam paminklui dar nėra ir šimto metų – ant Puškino postamento 1922 m. pastatytas S. Moniuszkos biustas yra seniausias Vilniaus monumentas. Užburtas paminklų planavimo, statymo ir griovimo ratas besisukdamas paverčia įamžinimo vietas užmaršties vietomis. Viena vertus, nedaugelis žmonių žino ar atsimena, kas buvo vienoje ar kitoje miesto aikštėje anksčiau. Kita vertus, pasibaigus iškilmingoms atidengimo ceremonijoms, naujuosius monumentus mažai kas ir pastebi. Tuo tarpu skirtingų bronzinių herojų akivaizdoje vyksta tie patys ritualai, liudijantys apie universalią valstybinių tapatybių politikos kalbą.

Paroda veikia iki rugpjūčio 28 d.
NDG (Konstitucijos pr. 22, Vilniuje)
Dirba antradienį, trečiadienį, penktadienį ir šeštadienį 12–19 val., ketvirtadienį 13–20 val., sekmadienį 12–17 val.

Kanų festivalio rezultatai

Meilės kino istorijai prisipažinimai ir kitokios istorijos

Šiųmečio Kanų kino festivalio programa sulaukė vien pagyrų. Regis, nebuvo nusivylusiųjų. Net gėdingai iš Kanų už antisemitinius pareiškimus ir spaudos konferencijoje išsakytas simpatijas Hitleriui išvaryto Larso von Triero filmas „Melancholija“ neliko neapdovanotas – depresijos apimtą heroję suvaidinusiai Kirsten Dunst atiteko prizas už geriausią vaidmenį. Bet von Trierui nedviprasmiškai duota suprasti, kad egzistuoja ribos, kurių nevalia peržengti net festivalio numylėtiniams, kad ir kokie talentingi jie būtų. Po kelių festivalio dienų ėmė ryškėti ir Kanų favoritai. Sekmadienio ryte, „France 24“ žinių pakalbinti kritikai beveik vienbalsiai teigė, kad nugalėtoju taps arba Terrence'o Malicko „Gyvybės medis“, arba Aki Kaurismäki „Havras“, arba Michelio Hazanaviciaus „Artistas“. Vakare jų tvirtinimai beveik pasitvirtino.

Pasak „Gazeta Wyborcza“ kino kritiko Tadeuszo Sobolewskio, Aki Kaurismäki filme „Havras“ kino sąlygiškumas, jo tikroviškas stebuklingumas yra supriešinamas su viena iš istorijų, kokias dažnai pasakoja dokumentiniai filmai. Havro uosto konteineriuose slapstosi nelegalūs imigrantai iš Afrikos, kuriuos gaudo policija. Vienam berniukui pavyksta pabėgti. Jam padeda pagyvenęs vyras. Kadaise jis priklausė Paryžiaus bohemai, dabar yra batų valytojas. Su žmona Arlete (aliuzija į Marcelio Carné „Galiorkos vaikus“) jis gyvena namelyje, primenančiame miniatiūrinius Yasujiro Ozu filmų herojų būstus. Visas šis mažų krautuvėlių ir bistro kvartalas apgyvendintas personažais, tarsi atėjusiais iš senojo kino, net moterys šukuojasi taip, kaip prieš pusę amžiaus, o policijos inspektorius atrodo atėjęs tiesiai iš Melville'io filmo. Viskas juda link laimingos pabaigos, berniuko išgelbėjimo, stebuklingo ligonės išgijimo ir vyšnios sužydėjimo, bet Sobolewskis pabrėžia, kad šiuo finalu Kaurismäki atsiduria lyg ir priešingoje naivumo pusėje: „Filmo skonis saldžiarūgštis – atrodo, kad senasis, gėriu tikintis kinas ateitų pagelbėti pasauliui, kuris praranda viltį, jog jo problemas galima išspręsti.“

Deja, Kaurismäkiui (beje, taip pat Kanuose įsivėlusiam į antisemitinį skandalą – režisierius pasakė nenorįs, kad jo filmą rodytų Izraelyje), savo prizą paskyrė tik FIPRESCI (tarptautinė kino kritikų asociacija) žiuri. Pasak FIPRESCI prezidento Andrejaus Plachovo, kuris radijui „Svoboda“ taip pat kalbėjo, kad „Havras“ – vienas konkursinės programos lyderių, jis skiriasi nuo visų kitų, labai depresinių, niūrių arba priešingai, patoso kupinų kūrinių tuo, kad šis kuklus, bet labai geras ir žmogiškas filmas pasižymi neįtikėtinu subtilumu, meniškumu ir ironija. Tai – pasaka. Kartu ir komedija, ir labai gili žmogiška drama.

Pagrindinį vaidmenį „Artiste“ suvaidinęs ir Prancūzijoje labai populiarus Jeanas Dujardinas tapo geriausiu festivalio aktoriumi. Hazanaviciaus filmas buvo ne tik kritikų, bet ir žiūrovų favoritas. Jo veiksmas nukelia į 3-iojo dešimtmečio Holivudą, nebylaus kino eros pabaigą. Siužeto išeities taškas akivaizdžiai vienas garsiausių Holivudo miuziklų – 1954 m. sukurtos, bet apie kino tapsmą garsiniu pasakojusios „Dainos po lietumi“, Dujardino herojus primena legendinį Douglasą Fairbanksą, kurio karjera užgeso atsiradus garsui. Pasak Sobolewskio, viena gražiausių filmo scenų – košmariškas herojaus sapnas apie tai, kad tikrovė pradeda skambėti: skambteli ant stalo pastatyta stiklinė, plunksna triukšmingai nukrenta ant žemės. Bet „Artistas“ – tai ne filmas apie senąjį Holivudą, garso revoliuciją, naujas kino žvaigždes ir spontaniškumo pergalę prieš nebyliojo kino konvencionalumą. Nepaisant komizmo, filmas kupinas kino ir to, kas atsirado jame vėliau, 4-ajame ir 5-ajame dešimtmečiais, – nostalgijos. Naiviame „Artisto“ siužete akivaizdus Orsono Welleso, Alfredo Hitchkocko, Vittorio De Sicos pastišas, o nebyliojo kino sąlygiškumas simbolizuoja vidinį kino pasaulį, jo artistiškumą. Filme nebylūs ne tik aktoriai, bet jiems plojantys žiūrovai. Visi kartu jie yra dirbtinio, užburto pasaulio dalis. Bet, pasak Sobolewskio, mes norėtume ir vėl atsidurti tame pasaulyje, nes multipleksuose ar prie televizorių ekranų jau nebeliko tokios susiliejančios su ekranu publikos.

Rusų „Novaja gazeta“ korespondentė Larisa Maliukova pabrėžia, kad Hazanavicius norėjo savo filmu pradžiuginti žiūrovus. Tačiau ne masinio vartojimo preke, o aukščiausio lygio reginiu: „Artistas“ sugrąžina į vaikystę patį kiną. Į tuos laikus, kai dar buvo visai jauni Maxas Linderis, Charlie Chaplinas, Mary Pickford, Greta Garbo ir Davidas W. Griffithas. Į kiną, kur į tylos krantą atsimuša nesuderinto pianino bangos. Kur raudama ir juokiamasi be garso, o šūviai ir sprogimai pažymimi titrais.“

„Auksinė palmės šakelė“ iškeliavo į JAV. Tačiau vienas amerikiečių kino veteranų, garsėjantis savo drovumu ir atsiskyrėlio gyvenimo būdu Terrence'as Malickas taip ir neišdrįso pasiimti prizo. „Gyvybės medis“ buvo lauktas ilgai. Dar neparodytą festivalyje jį jau paskelbė lyderiu. Tačiau filmo sukelta reakcija prieštaringa, nors Kanams tai gal ir geriausias filmo įvertinimas.

Dauguma recenzentų lygino Malicko papasakotą vienos Teksaso šeimos istoriją, įrašytą į pasaulio sukūrimo istoriją, su Stanley Kubricko filmu „2001: Kosminė odisėja“. Rašydamas apie Malicko filmą, Sobolewskis jį vertino gana skeptiškai ir klausė: „Gal „Gyvenimo medis“ yra kino kovos už tai, kad atgautų pirmykštę, universalią, mitinę ir religinę reikšmę, etapas?“ Pasak Sobolewskio, režisierius, norėdamas sutaikyti savo personažą su gyvenimu, nufilmavo nei daugiau, nei mažiau, bet didįjį sprogimą – pasaulio pradžią. Malicko filmui kartu būdinga ir maldos, ir prisiminimo forma. Herojaus mintys apima visą jo gyvenimą: vaikystę, mirusį brolį, tėvus. Paskui einama dar giliau – į personažo motinos, kuri yra malonės įsikūnijimas, vaikystę. Tėvas, kurį suvaidino Bradas Pittas, yra žiaurus, jis liepia sūnui į jį kreiptis: „*Yes, my Father*.“

Filmas – tarsi gigantiška kelionė laiku, keliaujama gilyn į istoriją ir pasaulio sukūrimo pradžią – iki pat galaktikų susikūrimo ir gyvybės atsiradimo Žemėje. Iš kosmoso erdvės Emmanuelio Lubezkio kamera įsiskverbia į ląstelės vidų, rodo evoliuciją, pakeliui pasiekdama ir tai, ko Sobolewskis baiminosi labiausiai, – dinozaurus. Grėsminga gamta dar nežino, kas yra moralė, bet jau žinome, kad ji yra iš esmės gera... Pasak Sobolewskio, ta kelionė turi pakerėti žiūrovus, bet iš pat pradžių kelia įtarimų. Juos patvirtina ir filmo pradžioje nuskambėjusi Hiobo knygos frazė. Ji visada sukeldavo daug diskusijų, bet Malickas ją pateikia neabejodamas. Į nelaimingojo Hiobo draugų skundus atsako pats Dievas. Jis kalba maždaug taip: „Kas jūs tokie? Ką jūs žinote? Ar buvote tada, kai aš sukūriau pasaulį?“

Sobolewskis: „Iš tos nesuprastos knygos išėjo Dostojevskis, Kafka ir Beckettas, šiuolaikinė tragedija ir filosofija. Galima sakyti, kad krikščionybė atsirado kaip atsakas į ją solidarizuojantis su Hiobu. Jei Malicko filmas man pasirodė gigantiška meninė klaida, taip yra todėl, kad šioje dramoje autorius iškart stojo Dievo pusėn. Norėjo Juo apšviesti mūsų akis. Tiesiogine to žodžio prasme. Dievas pasirodo filmo pradžioje ir pabaigoje pulsuojančios kosminės šviesos pavidalu. Bet ta šviesa yra dirbtinė.“ Larisa Maliukova rašo, kad Malicko filmas – „tai filosofinė poema apie... Beje, viskas, ką jūs perskaitysite apie filmą, bus tik subjektyvus ir netikslus aprašymas. Siužetas, kaip įprasta šiam autoriui, yra tik drobės, kuri kartais tapoma pakiliai, bet iškirtinai tik kino priemonėmis, rėmai. Malicko kino kalba yra minties poezija. Metaforiškomis meditacijomis įkūnyti apmąstymai apie gyvenimo tuštybę, jo galią ir grožį. Formalus siužetas toks: architektas (Sean Penn) bando nutraukti vienatvės ratą ir iliuzijų žlugimą pasitelkdamas „kelionę atgal“. Impresionistiniai nušvitimai apšviečia trapų jo šeimos pasaulį. Iš pradžių buvo Šviesa. Gracingos raudonplaukės mamos rankos ir labos nakties bučiniai. Valdingo tėvo, auklėjančio savo tris sūnus tikrais vyrais, riksmai. Pasitelkdamas išraiškingus viena kita tampančių skirtingų spalvų stichijų fragmentus, Malickas rimuoja pasaulio atsiradimo etapus su „vienos Teksaso šeimos“ susikūrimo ir istorijos etapais. Kuria mikro ir makro kosmoso magiją. Malicką domina tai, kas yra paslaptinga ir nepasiekiama. Pasauliui besišypsanti meilė. Kiekvienos dienos grožis. Tikėjimas, kuris išbandomas abejonėmis ir koncentruojasi vaikiškoje maldoje „Padėk būti!“ Pagrindinis režisieriaus uždavinys – pamatyti tą „būti“.

Susižavėjimo kupiną recenziją, tikrą odę filmui parašė „Libération“ kritikas Didier Péronas, paprastai negailintis piktų žodžių šiuolaikiniam kinui. Recenzija vadinasi „Malickas, Simfonija Nr.5“ (užuomina, jog tai – penktasis prieš beveik penkiasdešimt metų debiutavusio režisieriaus filmas).

Nukelta | 5 psl.

„Artistas“

„Havras“

„Gyvybės medis“

Atlikimo meno platybėse

Linos Navickaitės-Martinelli knygos pristatymas LMTA

Nerdinga Letulė

Gegužės 19 d. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos vargonų salėje vyko Linos Navickaitės-Martinelli knygos „Pokalbių siuita. 32 interviu ir interliudijos apie muzikos atlikimo meną“ pristatymas. Ši pirmoji autorės monografija tapo leidyklos „Versus Aureus“ 500 knyga, be to, pelnė Onos Narbutienės premiją Lietuvos kompozitorių sąjungos geriausių 2010-ųjų muzikologijos darbų konkurse.

Renginį pradėjusi „Versus Aureus“ leidybos projektų vadovė Romualda Brastavičienė sakė, kad 2010-ieji šiai leidyklai buvo ypatingi: išleistos net keturios su muzika susijusios knygos. Kad panašaus žanro literatūros yra stokojama, linksėdami galvomis pritarė ir muzikai. Renginio vedėja Beata Baublinskienė kalbino knygos autorę ir dviejų interviu respondentus – pianistą Roką Zubovą ir muzikologą Edmundą Gedgaudą. R. Zubovo nuomone, ši knyga yra svarbus XXI a. atlikimo meno panoramos dokumentas. Pianistas pabrėžė, kad L. Navickaitės-Martinelli interviu klausinėtojas beveik nepastebimas, todėl skaitytojas jaučiasi tarsi pats kalbėtųsi su atlikėjais. Autorė (1996 m. baigė fortepijono mokslus J. Naujalio muzikos gimnazijoje, vėliau fortepijono studijas tęsė Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, prof. Veronikos Vitaitės klasėje), išmananti atlikimo specifiką, geba prakalbinti žmones kaip asmenybes, o ne specialistus.

E. Gedgaudas teigė, jog knyga yra laiko ženklas, kurio tekstas kinta nuo skaitytojo asociacijų lauko. Muzikologas skaitydamas geba daug ką įsivaizduoti ir tai tampa labai smagiu žaidimu. Jam įdomi pasirodė ir knygos konstrukcija: kiekvienus 4–5 interviu skiria autorės interliudijos, tekstai dėliojami išmoningai.

L. Navickaitė-Martinelli dalyviams priminė, kad knygos pristatymas vyksta per Mūzos Rubackytės gimtadienį, tad pasiūlė mintimis nusikelti į Ženevą ir pasiklausyti jos atliekamų Franzo Liszto „Ženevos varpų“ įrašo. Vakaro metu taip pat klausytasi muzikinio koliažo: įvairių pianistų atliekamų Ludvigo van Beethoveno sonatos op. 31 nr. 2 fragmento, Monicos Groop atliekamos Jeano Sibeliuso „Kaiutar (Aido nimfa)“, op. 72 nr. 4 ir Anthony de Mare'o atliekamos Mederith Monk „Double fiesta“. Nors per renginius įprasta girdėti gyvai atliekamus kūrinius, L. Navickaitė-Martinelli pasiūlė pasimėgauti, kaip daugiausia įpratę, įrašyta muzika.

B. Baublinskienė pastebėjo, kad autorės publicistika glaudžiai susijusi su moksline veikla (L. Navickaitė-Martinelli nuo 2004 m. yra Helsinkio universiteto doktorantė, rengia disertaciją tema „Individualybė ir standartai XX amžiaus atlikimo praktikose: istorinis ir semiotinis požiūris į Beethoveno interpretacijas“). Atsakydama į klausimą, kodėl ėmėsi leisti knygą, L. Navickaitė-Martinelli išskyrė tris priežastis: mokslinę, žurnalistinę ir altruistinę. Visų pirma, buvo sukaupusi daugybę interviu, jų dalis jau buvo spausdinti kultūros žurnaluose ir savaitraščiuose, o M.Rubackytės paskatinimas buvo tarsi netikėta žiežirba.

Renginio dalyvius domino, kodėl pasirinkti būtent 32 interviu ir interliudijos? Autorė atsakė, kad ji tik vėliau supratusi, jog tai konceptuali dovana sau 32-ojo gimtadienio proga. Iš tiesų šį skaičių išsirinkusi kaip muzikinį, simbolizuojantį Johanno Sebastiano Bacho „Goldbergo variacijas“ ar L. van Beethoveno sonatas.

Knygos pristatymas panėšėjo į bendraminčių susibūrimą: buvo komentuojami asmeniniai aspektai (dedikacija 2010 m. gimusiam sūnui Elmiui ir vyrui Dario, kuris taip pat dalyvavo pristatyme), prisimintas šmaikštus draugės pasakymas „aš prie jų prieiti nedrįsčiau, o dabar visi mano lovoj atsidurs“, o štai R. Zubovas iš karto atsiprašė, turėsiąs anksčiau išeiti, nes Kauno halėje vyko paskutinės Kauno „Žalgirio“ ir Vilniaus „Lietuvos ryto“ varžybos (Žalgiris tryliktą kartą iškovojo LKL auksą!).

Knygos pratarmėje autorė rašo: „Rinktinė savo pobūdžiu sintezuoja trigubą tapatybę: pianistės, žurnalistės ir muzikologės, į muzikos atlikimą žvelgiančios iš akademinės perspektyvos. Kaip tik pastarasis požiūris lėmė, kad dvidešimt šešis interviu šioje knygoje palydi šešios esė – interliudijos, laviruojančios tarp publicistiškai lakoniškos formos ir kvazimoksliškos problematikos.“ Interliudijų temos: „Preliudija. Susitikimai užkulisiuose“, „Scenos ritualai ir „bekūnė“ muzika“, „Kaip atlikėjai save parduoda: vartotojų medijos“, „Tradicija, mokykla ir kultūrinės tapatybės“, „Kūnas kaip pranešimas“ ir „Vienos sonatos istorija jos interpretatorių lūpomis“.

L. Navickaitė-Martinelli siekė išlaikyti atvirą požiūrį, nedailindama rezultato leido pašnekovams įvairiai atsiskleisti. „Noras aprėpti platų temų ratą sąlygojo tai, kad knygoje kalbinami ne vien atlikėjai, bet ir atlikimo studijų mokslininkai, muzikos kritikai, muzikos atlikėjų edukacijos srities atstovai.“ Knygoje kalbinamos tik trys moterys, vyrauja interviu su pianistais (12 iš 26). Anot autorės, „šis rinkinys jokiu būdu nepretenduoja į *The best of...* statusą: veikiau jis buvo nulemtas laiko ir vietos, kartais ir visai atsitiktinių aplinkybių“.

Publikuojami pokalbiai su Gidonu Kremeriu (2 interviu), Vladimiru Ashkenazy, Juozu Domarku, Edmundu Gedgaudu, Petru Geniušu, Jose Bowenu, Juozu Antanavičiumi, Augustinu Vasiliausku, Janu Krzysztofu Broja, Dariumi

Stabinsku, Roku Zubovu, Monica Groop, Nikolajumi Petrovu, Aaronu Williamonu, Andriumi Žlabiu, Raimondu Sviackevičiumi, Anthony de Mare, Charlesu Rosenu, Gintaru Rinkevičiumi, Aleksandu Toradze, Jensu McManama, Mūza Rubackyte, Davidu Geringu, Dmitrijum Baškirovu, Violeta Urmana.

Nuo M. Rubackytės žiežirbos įsiplieskė skaisti ugnis muzikos atlikimo meno padangėje. Džiugu, kad nušviečiamas ne tik Lietuvos horizontas, džiugu, kad reginiui interliudijomis suteikiama analitinė perspektyva. Lauksime naujų L. Navickaitės-Martinelli kompozicijų, o iki to laiko dar ne kartą šildysimės versdami siuitos puslapius.

Anonsai

Atkelta iš 4 psl.

Pasak kritiko, jau po dešimties filmo minučių jis suvokė, kad „Gyvenimo medis“ privers prisiminti visą gyvenimą: „Akivaizdu, kad tai filmas ne toks kaip visi ir kad Terrence'as Malickas po Kubricko mirties tapo vienintelių kinematografininku, sukūrusiu savo vienišą ir išdidžią karalystę, nesutaikomai nebylią ir nepasiekiamą žiniasklaidai.“ Péronas pateikia sumanymo išskirtinumą liudijančius faktus: metai skirti specialiesiems efektams, 10 tūkstančių berniukų, iš kurių buvo atrinkti trys, vaidinsiantys brolius, dveji metai, skirti filmui montuoti (Malickas dirbo kartu su penkiais montažo režisieriais). Pasak kritiko, filmas į Kanus atsivežė ir savo grandiozinės poetinės freskos legendą, o kartu su ja ir jausmą, kad filmo neįmanoma aprašyti ar ištarti.

Tačiau daugumai šiemet apie Kanus rašiusių kritikų tikruoju šedevru tapo brolių Dardenne'ų filmas „Berniukas ant dviračio“. Tai pasakojimas apie dvylikametį Sirilą, kuris fanatiškai ieško savo tėvo, atidavusio jį į prieglaudą ir siekia susigrąžinti savo dviratį, kurį tas tėvas pardavė. Dviratį jam sugrąžins berniuko likimu susirūpinusi kirpėja. Savaitgaliais ji kartu su berniuku keliauja į gamtą, siekdama atitraukti Sirilą ne tik nuo priešiško, bet ir nuo nusikaltėlių pasaulio, sušildyti berniuką, išmokyti jaustis mylimam. Filmas buvo apdovanotas Didžiuoju festivalio prizu. Apdovanojimą jis pasidalijo su turkų režisieriaus Nuri Bilge Ceylano „Tai atsitiko Anatolijoje“ – pasakojimu apie naktinę policininkų, prokuroro, teismo medicinos gydytojo ir nužudymu įtariamo žmogaus kelionę, ieškant nužudytojo palaikų. Nepaisant protokolų ar skrodimo, apie įvykį nelabai ką daugiau ir sužinosi. Filmo esmė – kelionės dalyvių tarpusavio santykių niuansai, iš pirmo žvilgsnio nepastebimi gestai, motyvai. Tai filmas apie pasaulio nepažinumą, savaip primenantis Michelangelo Antonioni „Fotopadidinimą“ ar „Profesiją: reporteris“. Tiesa filme nuolat išsprūsta, bet reikšminga tampa kiekviena detalė.

Prizas už geriausią režisūrą nebuvo netikėtas. Jis paskirtas danui Nicolasui Windingui Refnui, JAV sukūrusiam Kanų labai entuziastingai sutiktą filmą „Drive“. Pagrindinis filmo herojus, kurį suvaidino Ryanas Goslingas, yra kino triukų meistras, kuris dalyvauja apiplėšime, o paskui priverstas slapstytis nuo savo užsakovų.

Siurprizu buvo pavadintas Žiuri prizas prancūzų filmui „Polisse“. Jį režisavo, parašė scenarijų ir suvaidino pagrindinį vaidmenį Maiwenne Le Besco. Prizas nustebino ir kritikus, ir žiūrovus, nes pasakojimas apie policininkų, užsiimančių nepilnamečių bylomis, kasdienybę buvo laikomas vienu silpniausių šių metų konkurse.

PAGAL UŽSIENIO SPAUDĄ
PARENGĖ K.R.

Vakaras Jonui Katakinui atminti

Pernai vienam ryškiausių Lietuvos baleto šokėjų ir pedagogų Jonui Katakinui būtų sukakę 60 metų. Birželio 2 d. 19 val. jį prisiminti Lietuvos rusų dramos teatre rinksis šokėjo mokiniai, bendražygiai, artimieji. Kadaise Katakino kurtus vaidmenis šoks ryškiausi Lietuvos operos ir baleto teatro solistai, specialius pasirodymus atminimo vakarui ruošia Eglė Špokaitė bei iš Jungtinių Amerikos Valstijų atvykstantys Mindaugas Baužys ir Vilija Putriūtė. Prisiminimai apie baleto primarijų skambės gyvai ir iš ekrano – vakaro metu bus pristatytos būsimo filmo apie J. Katakiną ištraukos.

Atminimo vakare taip pat dalyvaus Nina Antonova (Rusija), Loreta Bartusevičiūtė, Miki Hamanaka, Aurimas Paulauskas, Eligijus Butkus, Olga Konošenko, Živilė Baikštytė, Jurijus Smoriginas, Anželika Cholina bei kiti šokėjai, choreografai, šokio kritikai, J. Katakino bendražygiai ir artimieji. Programoje matysime ištraukas iš baleto spektaklių „Don Kichotas“, „Silfidė“, „Krintantys lapai“, šiuolaikinio šokio numerius, M.K. Čiurlionio menų mokyklos baleto skyriaus, E. Špokaitės ir Kristinos Siesoraitienės šokių mokyklų moksleivių pasirodymus. Vakare muzikuos Saulius Petreikis (pučiamieji), Donatas Petreikis (gitara), Audrius Pazniokas (klavišiniai) ir Tadas Dešukas (smuikas).

J. Katakinas (1950–2005) – žinomas XX a. pabaigos Lietuvos baleto solistas, pedagogas. Baigęs M.K. Čiurlionio meno mokyklos choreografijos skyrių daugiau nei 20 metų dirbo Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre (1970–1993). J. Katakinas yra sukūręs visus pagrindinius klasikinių ir šiuolaikinių baletų vaidmenis. Vienu įsimintiniausių šokėjo vaidmenų įvardijamas Kareninas balete „Ana Karenina“, kurį J. Katakinas net keturis kartus šoko su pasaulinio garso balerina Maja Pliseckaja. Su scena šokėjas atsisveikino Jėzaus vaidmeniu Antalo Fodoro balete „A proba“. Baigęs solisto karjerą, J. Katakinas 1993–1995 m. dirbo M.K. Čiurlionio menų mokyklos baleto skyriaus meno vadovu, o netrukus išryškėjo jo pedagogo ir baletmeisterio talentas – jis parengė Mindaugą Baužį Džeimso partijai „Silfidėje“, prisidėjo prie Rūtos Jezerskytės laimėjimo Lozanos konkurse, Nelės Beliakaitės laimėjimų tarptautiniuose baleto konkursuose. E. Špokaitę ir Edvardą Smalakį paruošė Permės, Sankt Peterburgo, Helsinkio konkursams, M. Hamanaka Azijos šalių baleto konkurse užėmė III vietą (2000 m., Japonija). J. Katakinas yra pelnęs ne vieną apdovanojimą tarptautiniuose konkursuose už geriausią šokėjų paruošimą, o 2001 m. buvo apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 5 laipsnio ordinu.

J. Katakinas kūrė choreografiją ir dramos spektakliams, o paskutiniaisiais gyvenimo metais dėstė Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje. Klasikinio šokio žinias jis dalijo choreografės Airos Naginevičiūtės šiuolaikinio šokio kursui.

D. MATVEJEVO NUOTR.

Paskutiniu jo vaidmeniu tapo darbas choreografės Birutės Banevičiūtės šiuolaikinio šokio spektaklyje pagal Antoine'o de Saint-Exupéry „Mažąjį princą“, kuris buvo pristatytas tarptautiniame šokio festivalyje „Naujasis Baltijos šokis 2005“. Pasak kritikų, šiame spektaklyje Katakinas papasakojo visą savo gyvenimo istoriją. Paskutinis vaidmuo tapo savotišku viso šokėjo gyvenimo epilogu.

„Labiausiai norėtųsi, kad pažvelgtume į baletą ne tik kaip į gražų, spalvingą reginį, lydimą puikios muzikos, bet ir kaip į meną, sprendžiantį amžinas ir šiuolaikines problemas, pakylančias iki filosofinio apibendrinimo“, – sakė J. Katakinas. Šiuos teiginius jis atskleidė šokyje, tai skiepijo ir savo mokiniams.

RENGĖJŲ INF.

Teatrališkas būties nuogumas

Paroda „Grakščios dvasios“ galerijoje AV17

Eglė Dean

„Gintaro galerija“ virto AV17 ir kviečia jau į ketvirtą jaunų menininkų kūrybos parodą. Ambicinga naujoji galerija griežtai atsisako „gintarinės tradicijos“ ir pereina į šiuolaikinio meno vandenis. Dabar, kai taip trūksta galerijų, pasiryžimas pristatyti meno, o ne komercinius darbus, yra itin sveikintinas. Kaip ir žadėta, galerija pradeda kviestis ir užsienio menininkus, taip siekdama ryšio su kitų tautų daile. Nuo gegužės galerijos vitrinoje veikia vaizdo grotuvas, todėl jaunieji menininkai yra kviečiami pateikti savo darbus. O šį sykį organizatoriai siūlo susipažinti su dviejų italių fotografių – Alessandros Rinaudo ir Valentinos D'Accardi – kūryba.

V. D'Accardi kūriniai primena Proustą – praeities paieškos atsiveria kaip nostalgiški apmąstymai apie laiką, erdvę ir žmonių santykius. Suteikdama išnykusioms kartoms tylią būtį ir paskleisdama savo įtaką kultūroje, fotografija atlieka savo vaidmenį pristatant asmens identiteto problemą. Fotografija taip pat atskleidžia asmens laisvę permąstyti dabartį. Žiūrėti į seną nuotrauką ir atrasti paveldėtą akių formą, išgirsti iš tėvų apie kartose pasitaikantį temperamentą, yra ne tik naujos vietos pajutimas laike, bet ir ryškėjantis įkalinimo jausmas. Aistra šaknims yra ryški D'Accardi kūryboje, o jos tikslas – sumažinti tą dusinantį jausmą, kurį gali sukelti šeimos fotografijos.

K. MIZGIRYTĖS NUOTR.

Valentina D'Accardi. Be pavadinimo. 2010 m.

Tai viena iš priežasčių, kodėl senos nuotraukos laikomos batų dėžutėje spintos dugne. Mums jų reikia, bet nenorime būti jų užvaldyti. Jos primena mums palikimą, kurio negalime pakeisti, jos iškelia savitumo laisvės problemą. Atrodo, jog nuotraukos kėsinasi nubrėžti ribas, kuriose galima kurti savą asmenybę. D'Accardi, nuo mažens augusi su seneliais, „prisigėrė“ jų buities: tas puodukas, ši kėdė, anas veidrodis jai tapo simboliais. Be lengvumo, padedančio atrasti ir įvertinti objektus, fragmentus, daiktus, nes jie ypatingai mus veikia, labai stipriai trokštama ir juos išsaugoti, perkelti iš vieno laiko į kitą. Šie objektai „apgyvendinti“ apdraskytose, suglamžytose, apdegintose, neryškiose nuotraukose. „Mano erdvės yra užpildytos prisiminimų ir ženklų, susijusių su kitų patirtimi, kuri vis dar gali būti gyva. Apgyvendintos vietos – lyg teatras, kur mano susiliejimas su objektais gali vykti labai natūraliai, – rašo Valentina, atkurdama prarastus pojūčius, sugrįždama į praeitį. – Vaizduose susitinka aukščiausias grakštumas ir skausmas, didis sielvartas, gestas ir jo sulaikymas, troškimas ir išsižadėjimas, paguoda ir neramūs praradimai.“

Kodėl šios fotografijos taip paveikia? Gal todėl, kad jose slypi malonumas, čia palaikomas ryšys su instinktyviuoju „aš“ ir be jokios su tuo susijusios rizikos... Fotografijų stebėtojas yra ne koks nors vojeristas, dirsčiojantis į svetimą gyvenimą, o asmuo, žvelgiantis jautriau į tam tikras vizualines išraiškas, kurių joks kitas menas negali pasiūlyti. Kai kurie iš šių stebėjimų išties gali atrodyti vojeristiški, tai ypač matoma Alessandros Rinaudo kūriniuose.

Daugelis D'Accardi darbų pateikia miglotas sąsajas tarp žmonių per jų refleksus, manijas ir daiktus. Valentina fotografijoms nesuteikia atskirų pavadinimų, o tai yra gana reta. Juk esame įpratę matyti paaiškinančius užrašus, kreipiančius dėmesį į tą ar kitą pusę. Čia vengiama verbalinių apibrėžimų, net kai kalbama apie puoduko kraštelį, nuogą kūną ar kambarį – paliekama interpretacijų, klausimų, vizijų galimybė.

Toks alternatyvus fotografijų naudojimas skatina permąstyti, kaip veikia atmintis. Tikslas, regis, buvo žodžiais, kitomis fotografijomis bei vieta tarp kitų objektų sukonstruoti fotografijai kontekstą. Paprastai, ką nors iliustruojant ar demonstruojant mintį, nuotraukos dėstomos linijiniu būdu. Tačiau atmintis nėra linijinė, ji lyg apskritimas. Kiekviena nuotrauka sukelia daugybę atsiminimų ir asociacijų. Kuo geresnė fotografija, tuo išsamesnis pasakojimo kontekstas. Toks kontekstas pakeičia ir nuotraukos suvokimą, tik ne originaliame laike, bet pasakojamajame. Tuomet pasakojamasis laikas tampa nauju istoriniu laiku, o jį perima socialinė atmintis. Niekada nėra vienodos prieigos prie ko nors prisiminto, o konkretų atsiminimą iššaukia įvairūs stimulai ir vizijos.

D'Accardi pati ryškina ir techniškai iki galo apdoroja savo fotografijas. Kiekvienoje iš nuotraukų ji išplėšia dalelę subjektyvaus, radialinio prisiminimo ir pateikia jį, atsietą ir bežodį, lyg seno filmo kadrą. Atmintis lieka su ja, su jos troškimais ir naujai permąstyta erdve. Toks santykis ypač įsimintinas pristatomuose aktuose. Baldai, namų apyvokos daiktai fotografijose įgauna ir netekties atspalvį. Visa istorija jau pasibaigusi, praėjusi, likę tik buvusio gyvenimo nuotrupos ir senos nuotraukos.

Alessandros Rinaudo darbuose – teatrališkuose aktuose – intelektinė įvaizdžių vertė glūdi fakte, kad jie tinka daugiau negu vienam konkrečiam patyrimui. Tai ir aktai, ir mitologizuoti (Danaja? Leda?) įvaizdžiai, ir modernūs skausmingo išgyvenimo atšvaitai, ir egzistencinės paieškos. Dramatiškos kompozicijos Venecijos viešbutyje byloja apie savianalizę, žvilgsnį iš šono į situaciją. Atrodo, jog bandyta materializuoti psichologiškai formuojančius procesus ar tų procesų modelį. Rinaudo kūriniuose fotografijos procesas yra intensyvus fiziškai. Juose atvaizduotas veiksmas ir galutinis rezultatas labai medžiagiškas: pateikta knyga, kur užfiksuoti vos ne sekundiniai pokyčiai. Kiti darbai pristatomi vitrinose kaip autorinės juvelyrikos kūriniai. Toks pasakojimas „kadrais“ formuoja ekspresyvias psichologines vidines sekas. Nebėra emocinio pasipriešinimo, autorė į savo identiteto paieškas įtraukia ir stebėtoją, kuriam tenka megzti naujas simbolines gijas. Kūno ir technologijos simbiozė šiame procese yra siekimas užaštrinti, o ne aplenkti simbolizavimą. Tokiu būdu menininkė raiškiai atskleidžia subjektyvią istoriją, kuri įgauna metaforos bruožų. Sumanyta kaip psichinio metabolizmo atkūrimo bandymas, nuotraukų kolekcija „Žiema“ prasiveržia kaip nuoširdi asmeninės kančios išraiška, įkvepianti ir transformuojanti.

Abi jaunas kūrėjas vienija tai, kad kūriniai įkvėpti skausmingų išgyvenimų. Pamaniau, kad taip laisvai ir beatodairiškai apnuoginti sielą gali, ko gero, tik ne lietuviai. Todėl džiaugiuosi galerijos drąsa pristatyti menininkes, kurios nieko nebijo.

Paroda veikia iki birželio 2 d.
AV17 (Aušros Vartų 17, Vilnius)
Dirba pirmadienį–šeštadienį 10–19 val.

Antipodų panašumai

Nomedos Saukienės naujų tapybos darbų paroda Dailininkų sąjungos galerijoje

Monika Krikštopaitytė

Neužilgo po Šarūno Saukos vernisažo Dusetose pasirodžiusi Nomedos Saukienės paroda Vilniuje masina jų kūrinius palyginti. Nomeda teigia, esą kūryboje stengiasi eiti ten, kur Šarūnas nebuvo įžengęs. Ir iš tiesų, Saukos drobėse viskas pūva, pūliuoja, išsikreipia ir vysta, o Saukienės – kuo gajausiai (at)auga, plečiasi ir žydi. Tačiau ar tikrai jie tokie skirtingi?

Būtų visiškai neįdomu, jei Saukos nutapyti pūliai, krešuliai ir mėsgaliai nežibėtų perlais ar neįgautų aukso švytėjimo, kaip iš šventųjų paveikslų, t.y. neturėtų bjaurumo grožio. Taip pat ir Saukienė – ko būtų verti tie gražūs sodai, vaikai ir gyvūnija, jei juose netvyrotų grėsmės ir mirties nuojauta? Jos augalija tokia nevaldoma, jog baisu, kad kaip ryjantis gyvis ims ir užžels ne tik paveikslo erdvę, bet ir neatsargiai per arti priėjusį žiūrovą. O gyvų gyviausios laputės prašmatniomis pozomis (2005 m. darbuose) vis dėlto tokiomis tik dedasi. Kitaip tariant, Saukienės darbų gražume yra rimto pavojaus bei nepataisomų pasekmių. Vadinasi, abu, vienoje šeimoje gyvenantys, tapytojai turi po atvirkščią pusę. Ir tuo jie yra kaip vieno fotokadro pozityvas ir negatyvas. Todėl dabar įdomiau klausti, ar negatyvas ir pozityvas labiau skirtingi ar panašūs? Arba dar kitaip – kur yra intensyvesnis ryšys: ar sinonimuose (kurie gali vesti visai kitais keliais), ar antonimuose (kurie vienas kitą apibrėžia)?

Be prasmės struktūros panašumo yra dar vienas, akivaizdžiai matomas. Abu tapytojai mėgaujasi, o gal net piktnaudžiauja pertekliumi: nusmailintais teptukais knebinėja smulkiausias detales ir taip užpildo visą drobės plotą. Sauka detales šiek tiek paskirsto, susieja spiečiais ir taiko teatrališkesnes kompozicijas.

Nomeda Saukienė „Gimtadienis“. 2010 m.

Tuo tarpu Saukienė dažniausiai veikia vien pirmame plane. Ji užtapo drobę nuo krašto iki krašto, o neretai ir neišsitenka – augalinę ažūrinę gelmę pratęsia kitame ir dar kitame paveiksle. Tačiau abiejų darbai kupini knibždėjimo, kad ir kaip žiūrėtum. Beveik net galima išgirsti šnarėjimą, murmėjimą ar bruzdėjimą. Saukos darbuose – zombiška minia ir jų kūnų byrėjimas, o Saukienės – daug augalų, po jais slenkančios žemės ir gyvūnijos (ar iškamšų, kurias stumdo besiraizgantys stiebai ir lapija).

Be dar kelių akivaizdžių skirtumų, kurių neminėsiu, nes net vaikas juos išvardytų, yra ir panašumų – abiejų tapytojų veikimo zonos yra sapnų ir pasąmonės pasauliai, kurių pagrindas yra labiau jausminis nei racionalus. Tik Sauka „sapnuoja“ košmarus, o Saukienė – palyginti malonesnius dalykus, tačiau pritvinkusius nerimo. Apie sapnus primena ir tai, kad tapytoja gan dažnai šiame liulančiame knibždėlyne vaizduoja miegantį ar į savo mintis nugrimzdusį vaiką. Pastarojoje parodoje tokių ypač daug. Pasyvia būsena vaikas tarsi ginasi (ar yra saugomas) nuo nevaldomos, aktyvios aplinkos. Šis saugojimas ir nekaltumas Saukienės kūrybą tarsi įtvirtina pozityviojoje pusėje ir sukuria tą antipodišką panašumą Saukos griaunamajai galiai. Galiausiai prieinu išvadą, kad kiekvienas atskirai jie yra ne tokie įdomūs kaip drauge.

Nomeda Saukienė. „Mylimiausias žaisliukas“. 2010 m.

Paroda veikia iki birželio 6 d.
Dailininkų sąjungos galerija
(Vokiečių g. 2, Vilnius)
Dirba pirmadienį–penktadienį 11–19 val., šeštadienį 11–17 val.

(Pri)pažinimo projektas

Rengiantis Jaunųjų Europos kūrėjų bienalei

Goda Giedraitytė

Klaipėdos kultūrų komunikacijų centro Parodų rūmuose veikė paroda „JEKlai(pė)da 2011“. Ji pristatė 18 geriausių atrankinio turo kūrinių, tarp jų ir 8 finalininkus, dalyvausiančius Jaunųjų Europos kūrėjų (JEK) 2011–2013 metų bienalėje.

JEK – tai tarptautinis šalių-partnerių projektas, administruojamas Montružo (Prancūzija). Montružas yra prie pat Paryžiaus ir garsėja kaip aktyvus kultūros centras, ypač daug dėmesio skiriantis jaunų (iki 35 m.), talentingų menininkų paieškoms.

Pagrindinis bienalės tikslas – supažindinti su šiuolaikinio meno tendencijomis ir suteikti galimybę jauniesiems kūrėjams pradėti savo tarptautinę karjerą. Šiuo metu bienalėje dalyvauja devynios valstybės: Austrija, Ispanija, Italija, Lietuva, Portugalija, Prancūzija, Slovakija, Vengrija ir Vokietija. Jos turi teisę pristatyti po 8 autorius, kurių darbai aplankys visų partnerių ekspozicines erdves.

Klaipėda šio projekto partnere tapo 2006 m. ir jau ketvirtą kartą rengia atrankinę jaunųjų kūrėjų parodą. Šiųmetė buvo ypač gausi ir įvairi, o pokyčius lėmė naujas šalių-partnerių susitarimas rengiant ekspoziciją neapsiriboti tik miesto menininkais, o reprezentuoti visos šalies jaunuosius kūrėjus. Tad šiemet, priešingai nei ankstesniais metais, atrankinės parodos konkurse dalyvavo jaunieji menininkai iš visos Lietuvos.

Ši naujovė neliko nepastebėta – paraiškas atsiuntė net 141 dalyvis. Tiesa, kadangi yra tik vienas formalus atrankos kriterijus – amžius, paraiškas pateikė patys įvairiausi pretendentai: ir mėgėjai, ir vernisažuose jau apšilę kūrėjai. Tolesnė atranka vyko dviem etapais: komisija atrinko 18 įdomiausių kūrinių, iš jų – 8 finalininkus. Visi šie darbai dabar pristatomi parodoje „JEKlai(pė)da 2011“.

Siekdami išsaugoti intrigą trumpam pamirškime finalininkus ir aptarkime visą ekspoziciją. Palyginti su ankstesnėmis atrankomis, šių metų paroda iš tiesų intriguoja – darbai ne tik atskleidžia naujausias meno pasaulio tendencijas – kūrybinio proceso atvirumą, visuomenės įtraukimą, socialinį kūrinio sutelktumą, superrealizmo estetiką ar komiksų stilistiką, menų sintezės darinius ir kt., bet kartu reprezentuoja ir geriausias Lietuvos dailės tradicijas, ypač klasikinių šakų ar žanrų aktualizavimo kontekste: tikslus piešinys, subtili grafika, novatoriška keramika ir tekstilė.

Parodoje pristatomi įvairiausių žanrų darbai: tapybos, grafikos, videomeno, fotografijos, instaliacijos, tekstilės ir keramikos. Dabar toks skirstymas, žinoma, atrodo labai paviršinis, nes dauguma kūrinių novatoriškai interpretuojami, jie jungia kelis meno žanrus į vieną eksperimentinį ir tampa dar įdomesni.

Vienas tokių, savo ekspresija ir emocija artimas socialiniam tinkui, – Vitos Pečialiūnės kūrinys „Pollutio“, kurį sudaro seni vienos VDA auditorijos stalviršiai, dekoruoti tušinuku ir pieštuku atliktais grafikos kūriniais. Meno proceso ir saviraiškos liudininkai stalviršiai galerijoje įgyja naują – meno kūrinio vertę. Įdomu tai, kad kūrinys nėra uždaras – galerijos lankytojai kviečiami ant stalviršių palikti savo kūrybos pėdsakų.

Žiūrovo įtraukties idėja skleidžiama ir Manto Kesylio kūrinyje „Paspausk bičiuliui leteną“. Ant grindų gulinčio šunelio „gyvybė“ priklauso nuo lankytojo malonės. Nors kūrinys paveikus savo žaidybiškumu, jam trūksta scenografinio išbaigtumo. Paveikumo pritrūko ir Tomo Daukšos tapybos, videofilmo ir garso sintezei „Ritmas ir vibracija“. Galutinis rezultatas neįtikina, nes, atrodo, konceptuali siekiamybė išryškinti maksimaliai supaprastintą pušyno vaizdą yra iki galo neįgyvendinta. Užmojis neatspindėtas nei vizualiai, nei pavadinime. Nors videodalis galėjo tapti tapybą ir garsą susiejančiu elementu, bet jaunasis kūrėjas nepanaudojo visų jos galimybių. Be to, darbui neišvengiamai reikalinga sava erdvė – aplink esantys kūriniai kelia vizualinį „triukšmą“ ir mažina poveikį. Panašiai atsitiko ir Monikos Dirsytės „Kvadratėlių kambariui“. Stengiantis pritaikyti šį kūrinį patogiai transportuoti, deja, buvo prarasta ir pirminė kūrinio įtaiga ir emocionalumas.

Savitu medžiagiškumu išsiskiria Dariaus Šidlausko instaliacija „Pelenai“ ir Renatos Vinckevičiūtės darbas „Tarybos narys“. Abu autoriai, primindami *arte povera* judėjimo ir Josepho Beyuso kūrybinius eksperimentus su „skurdžiomis“ medžiagomis, sukūrė asociatyvius, prasmingus kūrinius. Kūdikio lovytėje paguldytas pelenų blokas (tiesa, jį autorius galėjo pagaminti ir pilnavidurį) reflektuoja biblinę tiesą: „Dulke gimęs, dulke ir virsi.“ O iš švitrinio popieriaus sukurptas „tarybos nario“ kostiumas – mūsų kasdienio gyvenimo ir santykio su valdžia parodija.

Lygių galimybių problemas narsto ir Algirdas bei Remigijus Gataveckai, ir Renata Tamošiūnaitė. Pastaroji autorė – videodarbas „Kai buitis užk**sa“ ir fetišizuojamų buities objektų ekspozicija – analizuoja moters vaidmens visuomenėje klausimus, gvildena lyčių stereotipus bei įvaizdžius patriarchalinėje sistemoje. Brolių Gataveckų kūrinyje „Dokumentas du“ įvaizdinama vaikų globos namų patirtis, kuri dažnai, pasak autorių, išgyvenama kaip „stovėjimas tose pačiose pėdose“. Realistine maniera atlikti brolių autoportretai visu ūgiu eksponuojami kartu su ant audinio įspaustomis „bendromis“ pėdomis.

Tapybos sekcijoje išryškėjo kelios tendencijos: grafinės (plakatinės) ir komiksų įkvėptos tapybos kūrinius pristato Konstantinas Gaitanži („Dead Rock Star“) ir Jolanta Kyzikaitė („Miško muziejus“), spalvos estetikos (baltas baltame) ir jau buvusių parodų pertapymo (arba tapybos tapyboje) analizę – Eglė Karpavičiūtė („Nutapytos Luc Tuymans ir Gerhard Richter ekspozicijos“), o Rodionas Petrovas (beje, vienintelis klaipėdietis šioje atrankinėje parodoje) – superrealizmo (hiperrealizmo) jėgą ir vartotojiškos visuomenės šaržą („Rebranding. WC Public“). Fotografiškai tikslus atvaizdas šiam autoriui tampa galimybe atkreipti dėmesį į asociatyvią motyvo prasmę, tikrovėje neįmanomą arba absurdišką situaciją. Apie absurdišką, netgi taikos metu neišvengiamą karo stovį kalba ir Greta Grendaitė cikle „Karo taktikos“. Jos technikos meistriškumas, piešinio estetika ir socialiai aktyvus naratyvas atliepia geriausius šiuolaikinės grafikos aspektus. Galimybę pritaikyti tradicinę meno šaką šiuolaikinės visuomenės poreikiams ir sampratai pristato keramikė Ieva Bertašiūtė-Grosbaha. Videoprojekcijoje „Molis“ keramiką autorė parodo tarsi iš vidaus, t.y. vizualizuoja molio kaitą, sumaišius jį su kita medžiaga, pvz., aliejumi, mielėmis ir pan. Ši transformacija (molis burbuliuoja, šnypščia, kyla ir krinta, verda ir pan.) padeda atskleisti keramikos meno daugialypiškumą.

Inovatyviai siūloma pažvelgti ir į taikomosios tekstilės perspektyvas. Severijos Inčirauskaitės-Kriaunevičienės kūrinys „Rožėm klotas kelias“ – tai kryžiuku siuvinėtais rožių žiedais dekoruoti automobilių kėbulai. Tiesmuka vaizdingo posakio apie gyvenimo sėkmę interpretacija čia turi priešingą tikslą – liudyti apie pakelėse stūksančius gėlių vainikus ir kelyje tykančius pavojus. Tuo tarpu Kazimieras Inčirauskas tradicinius lietuvių liaudies raštus įpina į virtualų kompiuterinio žaidimo foną („O jūs vaikai taip darykit...“). Apmaudu, kad autorius nepristatė baigtinio kūrinio, kaip žadėjo paraiškoje, – ekspozicijoje nematėme tais pačiais raštais dekoruoto megztinio ir negalėjome pasidžiaugti ne tik formaliu, bet ir konceptualiu darbu.

Retrospektyvus žvilgsnis ir atminties išsaugojimo svarba analizuojama Linos Albrikienės dviejų dalių videodarbe „Vilnius iš mano vaikystės archyvų (IV)“. Derindama šiandienos ir archyvinius Lazdynų mikrorajono vaizdus, autorė (at)kuria menamos praeities paveikslus. Trapią žmogaus egzistenciją, kūno ir sielos santykį tyrinėja fotomenininkė Kristina Sereikaitė serijoje „Nekaltybė“. Estetiškai subtiliose fotografijose žmogaus ir gamtos ryšį išryškina vandens stichijos galia.

Išrinkti pačius geriausius buvo labai nelengva, nes konkursui pasiūlyta daug įdomių ir savitų kūrinių. Paroda, manau, pranoko lūkesčius. Tačiau juk nė vienas detektyvas nesibaigia, kol neatskleidžiami kaltininkai, taip ir konkurse galiausiai turi būti išrinkti nugalėtojai. Po ilgų diskusijų atstovauti Klaipėdai (Lietuvai) bienalėje buvo patikėta S. Inčirauskaitei-Kriaunevičienei, G. Grendaitei, R. Petrovui, A. ir R. Gataveckams, Dariui Šidlauskui, L. Albrikienei, I. Bertašiūtei-Grosbaha ir R. Vinckevičiūtei.

Panašu, kad kūrybinį mobilumą skatinantis projektas Jaunieji Europos kūrėjai atrado savo poziciją kultūros žemėlapio maršrutuose. Dalyvių paraiškų gausa liudija ne tik jaunųjų kūrėjų susidomėjimą ir norą dalyvauti tarptautinio lygio projektuose, bet ir tai, kad Lietuvoje auga talentinga ir savita menininkų karta. Juk galimybių pristatyti savo kūrybą mūsų jaunieji talentai turi ne tiek ir daug, tad norisi tikėti, jog atrastieji menininkai netaps „prarastaisiais“ ir toliau atstovaus Lietuvai.

Paroda vyko iki gegužės 15 d.
KKKC Parodų rūmai
(Aukštoji g.1 / Didžioji Vandens g. 2, Klaipėda)

Rodion Petrov. „WC Public“. 2009–2010 m.

Greta Grendaitė. Iš ciklo „Karo taktikos“. 2010–2011 m.

Darius Šidlauskas. „Pelenų kambarys“

„Vyšnių sodas“ persikelia į Vieną

„Naujosios dramos akcija '11“

Kai 2009-aisiais sename sode šalia Vilniaus tarptautinė teatralų komanda, vadovaujama suomių režisieriaus Kristiano Smedso, pradėjo repetuoti Čechovo „Vyšnių sodą“, niekas negalvojo, kad šis darbas gyvuos ilgiau. Tačiau „Vyšnių sodas“, kurtas festivaliui „Naujosios dramos akcija“, bendradarbiaujant su programa „Vilnius–Europos kultūros sostinė“, tapo nevienkartiniu projektu. Pernai jis buvo kuriamas toliau ir dar kartą parodytas senajame sode, tiesiogiai transliuojant Mulheimo festivaliui „Theater der Welt“ ir per Lietuvos televiziją. Šįmet „Vyšnių sodas“ persikelia į Vieną. Gegužės 28 ir 29 d. naujoms aplinkybėms pritaikytas spektaklis bus parodytas vieno didžiausių Europoje festivalio „Wiener Festwochen“ programoje. Smedso vadovaujamos lietuvių teatro menininkų komandos spektaklis pristatomas kaip vienas pagrindinių Vienos festivalio įvykių, kartu su naujais šiuolaikinio teatro įžymybių Roberto Lepage'o, Christopho Marthalerio, Patrice'o Chéreau, Ivo van Hoves, Franko Castorfo darbais. Tai vienas iš tų festivalio renginių, į kuriuos visi bilietai parduoti iš anksto.

„Vyšnių sodas“ iš pat pradžių buvo kuriamas ne kaip tradicinis teatro pastatymas. Tai – tęstinis kūrybinis procesas, kuriame, pasitelkus meno ir gyvenimo sintezę, ieškoma atsakymų į klausimus apie kūrybos prasmę, atminties vertę ir vertybių kaitą šiuolaikiniame pasaulyje. Viena garsiausių XX a. pjesių pasitelkiama kaip metafora, padedanti apmąstyti ne vien teatro, bet apskritai kultūros vietą laiko tėkmėje. Ir tai, kad pats projektas laikui bėgant keičiasi, įgauna naujų prasmių, yra jame svarbiausia.

Vienoje „Vyšnių sodas“ atgims garsiame emigrantų rajone Makonde. Senas Vilniaus sodas su jaukiu vasarnamiu, menančiu praėjusius laikus, liko spektaklio kūrėjų atminty. Ir jie patys Makondo aplinkoje galės trumpam pasijusti kaip daugelis šio rajono žmonių, gyvenančių prisiminimais apie paliktus namus. Tokia yra šio naujojo, specialiai Vienos miestui kuriamo, „Vyšnių sodo“ idėja. Beje, Makondu vadinosi ir Gabrielio Garcia Marquezo „Šimto metų vienatvės“ veiksmo vieta.

D. MATVEJEVO NUOTR.

Emigrantų prieglobsčiu Vienos Makondas tapo po 1956 m., kai pirmieji čia atsikėlė pabėgėliai iš Vengrijos. Vėliau prie jų prisidėjo emigrantai iš Čilės ir Vietnamo, dabar sudarantys didžiausią rajono gyventojų dalį. Šiandien čia gyvena išeiviai iš Rytų Europos, Afrikos, Pietų Amerikos, Azijos. Nors daugelis jų įgijo teisę gyventi Austrijoje, vis dėlto Makondas yra vadinamas getu, o dėl jo ateities austrų visuomenė neturi vieningos nuomonės. Vienos festivalio organizatoriai kasmet stengiasi atverti Makondo teritoriją ir integruoti jos gyventojus į kultūrinį gyvenimą. Todėl ir kilo sumanymas pristatyti „Vyšnių sodą“ Makonde. Tačiau pati idėja tapo kažkuo daugiau nei vien tik socialinės integracijos projektu.

„Vyšnių sodo“ vaidybos aikštelė Vienoje

„Vyšnių sodo“ dalyviai, skirtingų kartų lietuvių aktoriai ir režisieriai Juozas Budraitis, Virginija Kelmelytė, Jonas Vaitkus, Vytautas Anužis, Gytis Padegimas, Aldona Bendoriūtė, Dainius Gavenonis, Rasa Samuolytė, Paulius Budraitis, Irina Lavrinovič, Benas Šarka apsistojo ir repetuos Makonde, bendraus su jo gyventojais, kartu gamins maistą, žais futbolą... Visa tai taps organiška spektaklio aplinka. Iš jos turėtų gimti pasakojimas apie „vyšnių sodą“, kurio nebėra dabartyje ir kuris atgyja prisiminimuose apie paliktą tėvynę, namus, artimuosius. Gal „Vyšnių sodas“ įgaus ir bendresnių asociacijų apie kultūros žmonių likimą: ar jie šiandien nėra savotiški emigrantai, „nereikalingi žmonės“, atsidūrę naujosios visuomenės pakraštyje?

Mūsų teatro menininkų Vienoje gyvai kuriamą savo kultūros „vyšnių sodą“ Vilniuje bus galima pamatyti gegužės 28 d. per tiesioginę vaizdo transliaciją prie įėjimo į Nacionalinį dramos teatrą. Transliacijos pradžia 22 val. Nuo 21.30 bus rodomas videofilmas apie „Vyšnių sodo“ kūrimo pradžią 2009-aisiais. Šis nemokamas renginys taps festivalio „Naujosios dramos akcija“ baigiamuoju akordu.

NDA INF.

Vienas žingsnis į kino pasaulį

„Trumpa kino istorija: nuo ištakų iki Antrojo pasaulinio karo“

Trumpa kino istorija: nuo ištakų iki Antrojo pasaulinio karo.
Vilnius, „Vaizdų kultūros studija“, 2011.
1500 egz., 248 psl.

„Ateikite devintą valandą į „Grand Café“. Jūs visą pasaulį stebinate fokusais, o dabar pamatysite tai, kas nustebins jus“ , – taip 1895 m. gruodžio 28-osios rytą būsimą kino fantazuotoją Georges'ą Méliėsą intrigavo brolių Augusteo ir Louis Lumière'ų tėvas Antoine'as Lumière'as. Jo sūnūs tą vakarą viešai pademonstravo savo sukurtą aparatą – kinematografą, kuris lėmė naujos meno šakos gimimą. Ši kino legenda ant knygos viršelio žada įdomų pasakojimą apie visą kino istoriją.

„Trumpa kino istorija: nuo ištakų iki Antrojo pasaulinio karo“ – ilgai lauktas pirmasis lietuvių autorių sudarytas leidinys, aprėpiantis beveik pusę kinematografo istorijos amžiaus. Tai gan svarbus įvykis literatūros apie kiną leidyboje. Nors jau sulaukėme kelių knygų, skirtų Lietuvos kino istorijai, iki šiol lietuviškai nebuvo leidinio, kurį būtų galima vadinti visuotine kino istorija (išskyrus iš anglų kalbos verstą Davido Parkinsono „Kino istoriją“). VŠĮ „Vaizdų kultūros studijos“ išleista pirmoji sumanytos knygos dalis siekia supažindinti skaitytojus su svarbiausiais kino raidos etapais. Keturių kino kritikių – Auksės Kanceravičiūtės, Neringos Kažukauskaitės, Izoldos Keidošiūtės ir Živilės Pipinytės parengti straipsniai bus pirmasis žingsnis kiekvienam kino istorijos poreikį suvokusiam kino mylėtojui. Lengvai parašyti tekstai apibendrina svarbiausius kino istorijos momentus ir siūlo skaitytojui tikslingas gaires.

Patrauklų leidinio viršelį puošia vienas chrestomatiškiausių kino istorijos vaizdų – G.Méliėso 1902 m. filmo „Kelionė į mėnulį“ kadras. Bene pusę knygos apimties sudaro iliustracijos, padėsiančios įsivaizduoti, kaip atrodė ankstyvieji filmai, pirmieji aktoriai ir didieji meistrai. Tekstai nėra ilgi, jų išdėstymas neįpare igoja knygos skaityti nuosekliai nuo pradžios iki galo. Kiekvieną skyrių pradeda laikotarpį apibendrinantis tekstas, o poskyriai skirsto istoriją pagal šalis ar pagrindinius kūrėjus. Nepaisant tekstų glaustumo, autorės neaplenkia nė vieno reikšmingo kino istorijos momento ar svarbios pavardės.

Naujosios meno šakos raida buvo labai dinamiška, reikšmingiausi žingsniai buvo padaryti pirmaisiais dešimtmečiais, o tai, kas sekė vėliau ir tęsiasi iki šių dienų, tėra tų atradimų variacijos. „Trumpa kino istorija“ nukelia dar į kino priešistorės laikus, kai žmogui pirmą kartą kilo noras vaizduoti judančius objektus ir jis ant uolos sienos nupiešė šerną šešiomis kojomis. Nenumaldomas noras perteikti judėjimą galiausiai atvedė į brolių Lumière'ų dirbtuves, kur buvo išrasta kino kamera. Knygoje pasakojama, kas pirmasis panaudojo vieną ar kitą techniką, atrado montažo stebuklus, kuo skiriasi europietiškoji, holivudinė ar Rytų kino tradicijos.

Knyga apima ne tik technikos tobulėjimo ir stilių kaitos etapus, bet ir platesnį istorinį bei socialinį kontekstą. Rašoma apie tai, kaip kinas išsikovojo pelnytą vietą kultūroje, kaip keitėsi jo žiūrovai – nuo neturtingų darbininkų iki aukštuomenės ir inteligentijos, o filmų autoriais tapo ne tik įvairūs verslininkai ar entuziastingi technikos specialistai, bet ir įvairių sričių menininkai, intelektualai. Daug dėmesio skiriama kino kalbos raidai. Ankstyvųjų filmų estetika priminė cirkuose ir mugėse rodytus judančių paveikslėlių atrakcionus, nes būtent iš tokių aparatų atsirado ir pirmoji kino technika. Jie akcentavo judesį, siekė sukurti kuo didesnį iliuzijos įspūdį, tačiau netrukus kinas įrodė turįs kur kas didesnių ambicijų. Knyga parodo, kaip kinas tapo menu, kokie buvo kino kalbos formavimosi etapai, kokios asmenybės žengė reikšmingiausius žingsnius.

Kalbant apie kiną, turbūt negalima išvengti komerciškumo temos. Apie tai, kaip kinas tapo galinga pramonės šaka Amerikoje ir kai kuriose Europos valstybėse, kalbama ne viename knygos skyriuje. „Trumpa kino istorija“ neaplenkia ir pikantiškosios „septintojo meno“ plotmės: nukrypstama į kino kūrimo užkulisius ir jo istoriją lydėjusias intrigas. Žvaigždžių kultas, skandalai, legendinės asmenybės ir kiti kino populiarumą didinę reiškiniai jo istorijai suteikia daugiau spalvų. Neapeinanti žaismingų detalių ir nuosekli, pasakojant apie kino raidą, „Trumpa kino istorija“ patrauks skaitytojo dėmesį. Ji turėtų tapti svarbia jaunųjų žiūrovų kino edukacijos priemone. Neabejoju, kad ne vienam skaitytojui ji taps pirmuoju vedliu į kino pasaulį, nes, pasak įžangą parašiusios režisierės Giedrės Beinoriūtės, „istorija – lyg koordinatės, nusakančios mūsų buvimo vietą ir laiką. Nežinodami koordinačių negalėsime judėti į priekį“.

AISTĖ RAČAITYTĖ

Išminties kaspinėlis ne tik politikams

Krėsle prie televizoriaus

Iš knygų lentynos išsitraukiu ploną kišeninio formato knygelę. Ant jos viršelio rusiškai parašyta: „Otar Joseliani Dimitri Eristavi Žil pevčij drozd.“ Ant kitos pusės kaina – 37 kapeikos. Knygelė išleista 1974 m. ir jau gerokai apsitrynusi, nes kadaise, kai dar nebuvo ne tik DVD, bet ir video juostos, literatūrinis filmo scenarijus buvo vienintelis būdas prisiminti mėgstamą filmą, jau neberodomą kino teatruose. Svarbiu jis man tapo iškart ir kiekvienąkart, kai atsiranda proga pasižiūrėti 1981 m. Otaro Joselianio filmą **„Gyveno strazdas giesmininkas“ (LTV2, šįvakar, 27 d. 19.05)**, vėl įsitikinu, kad jis nesensta, nors, regis, pasikeitė viskas: pasaulis, šalis ir mes – pirmoji filmo žiūrovų karta. Pasakojimas apie jauną muzikantą Giją, kuris vakarais groja orkestre, o dieną triukšmingame Tbilisyje tvarko pačius įvairiausius reikalus, susitinka su draugais, padeda ir jiems, ir visai svetimiems žmonėms, bendrauja, skuba ir nieko nespėja, net užrašyti melodijos, kuri visąlaik tvinksi galvoje, man – idealus filmas. Jame yra tai, ką kine vertinu labiausiai, – tarsi kronika nufilmuota kasdienybė ir nesumeluota gyvenimo tėkmė, kurioje natūraliai jaučiasi aktoriai neprofesionalai, nuoseklus laiko portretas (tiksliau, jo diagnozė) ir nepretenzinga filosofinė esė apie gyvenimo ir talento prasmę. Esmė išsakyta ne žodžiais, o vaizdais ir garsais, ją paryškina ypatingas režisieriaus humoro jausmas, atspindintis ir jo požiūrį į gyvenimą. Joselianis buvo ir liko minimalistas. Jis kuria nebrangius filmus, gal todėl ir sugeba išsaugoti vidinę laisvę.

Toje pačioje knygelėje kalbėdamas apie filmo sumanymą, Joselianis sakė: „Egzistuoja gana paplitęs tipas žmonių, kurie išoriškai atrodo neįtikėtinai veiklūs ir aktyvūs. Jie labai judrūs ir dinamiški, lengvai pereina nuo vieno reikalo prie kito, tuo pat metu palaiko kontaktus su šimtais draugų ir pažįstamų. Jų aktyvumas mums net sukelia tam tikrą pavydą ir susižavėjimą, nes jie atrodo veiksmo žmonės. Tačiau jei susumuotume visus jų darbus ir poelgius, paaiškėtų, kad neįtikėtino tų žmonių skubrumo ir aktyvumo rezultatas yra nulinis, nes jie, išmainydami save į nesuskaičiuojamą gausybę smulkių darbelių ir neįpareigojančių draugysčių, nespėja įgyvendinti to, kas juose buvo geriausia ir vertingiausia. Kartais tarp tokio tipo žmonių gali sutikti labai simpatiškų, gerų ir, svarbiausia, gamtos dosniai apdovanotų talentais.“

Kitas savaitgalio filmas, kurį būtina pasižiūrėti, – Corneliu Porumboiu 2006 m. sukurtas **„12.08 į rytus nuo Bukarešto“ (LTV, 29 d. 23.15)**. Jis buvo įvertintas debiutantams skiriama Kanų „Auksine kamera“ ir sutiktas kaip dar vienas rumunų Naujosios bangos gyvybingumo ženklas. Jei būtų mano valia, priverstčiau filmą pasižiūrėti Seimo narius ir kitokius politikus, dabar tvirtinančius, kad jie visad kovojo už Lietuvos laisvę. Net sėdėdami komunistų partijos centro komitete, aukštojoje partinėje mokykloje ar kokioje nors kitoje šiltoje vietoje.

„12.08 į rytus nuo Bukarešto“ veiksmo laikas – šešioliktosios Rumunijos revoliucijos metinės. Jas žymi 1989 m. gruodžio 22-oji, kai diktatorius Ceausescu 12 val. 8 min. pabėgo iš maišto apimtos sostinės ir netrukus su žmona Elena buvo sušaudytas sukilėlių. Į nedidelio miestelio vietinės televizijos laidą pakviečiami du svečiai, dalyvavę audringuose įvykiuose. Laidos vedėjas kartu su jais nori atkurti svarbų naujausios šalies istorijos puslapį. Vienas svečių – pensininkas Piskočis. Pragyvenimui jis prisiduria vaidindamas Kalėdų senį. Kitas – mokytojas Manesku, algos dieną likęs su tuščia kišene, nes visus pinigus jau buvo pragėręs. Kartu jie prisimins dieną, kai šturmavo valdžios pastatą, šaukdami: „Šalin Ceausescu!“. Tačiau televizijos žiūrovai abejoja, ar jie tikrai buvo įvykių centre.

Miestas rengiasi Kalėdoms, bet jo atmosfera toli gražu ne šventinė: vėl vietoj sniego sulaukta lietaus. Visur purvas ir aptriušusios eglutės. Atrodo, kad laikas čia sustojo. Paskalos, apkalbos, gyvenimo banalybė Porumboiu filme rodomi juokingai. Bet apaugusią legendomis neseną istoriją vis dėlto gal geriau rodyti taip: vietoj patoso ir paminklų – senas baras, kuriame parduodamas tas pats pigus vynas, kaip ir prieš šešiolika metų. Pasak vieno mano kolegos, rumunams ir vėl pavyko parodyti tai, ko mes nesugebame. Jie sukūrė rimtą filmą apie menkus konformizmo pasireiškimus ir nuolatinį melą, kurie galiausiai susipina į kvailybės kaselę. Bet filme ji perrišta išminties kaspinėliu.

„Gyveno strazdas giesmininkas“

Trečiasis filmo personažas Virdžilas įsivaizduoja esąs didelė teležurnalistikos žvaigždė. Bent jau vietinio masto. Ir jam sekasi. Jis sugalvojo fantastišką laidos temą: „Ar nuvertus Ceausescu, mūsų mieste įvyko revoliucija?“ Filmo pavadinimas ją patikslina: ar žmonės užplūdo miesto aikštę prieš ar po 12.08, kai diktatorius jau buvo nuverstas? Jei prieš, revoliucija miestelyje buvo, jei ne – nėra apie ką kalbėti.

Porumboiu yra kilęs iš nedidelio Vaslujaus miesto, panašią laidą jis pamatė per televizorių, bet filmo sumanymas jo galvoje kristalizavosi penkerius metus, scenarijų jis rašė dar dvejus. Režisierius sako: „Aš netikiu vienintele istorine tiesa ir tai – mano filmo pagrindas. Galiu susitapatinti su kiekvienu filmo personažu, nes kiekvienam – savo tiesa... Po visų revoliucijų, jų simbolių ir vadų atvaizdų lieka vienas kitą paneigiantys žmonių (tokių kaip mano personažai) prisiminimai. Galvojau apie Akiros Kurosawos „Rasiomoną“ ir apie tai, kaip mes patys keičiame realybę, kurią norime prisiminti. Mano filmo personažai nemeluoja kaip Kurosawos, bet norėdami prisiminti, kas įvyko prieš šešiolika metų, jie pradeda transformuoti realybę. Kiekvienas turi tik savo prisiminimus ir tik savo požiūrį. Kur yra tiesa?“

Vis dėlto dabar labiausiai realybę keičia populiarioji žiniasklaida. Kiek-vieną kartą atsivertęs (nors, prisipažinsiu, tai darau vis rečiau) kokį nors populiarų leidinį, sužinau ką nors svarbaus ir naujo.

Šeštadienį iš vieno televizijai skirto leidinio sužinojau, kad Marijus Mikutavičius yra didis lietuvių kino specialistas ir žinovas. Interviu televizijos žvaigždūnas tvirtina: „Ir dar viena lietuviškų filmų bėda – istorija. Visiškai nemokame pasakoti tikros istorijos. Kvaila teigti, kad veiksmas vyksta kažkur. Neva galima filmuoti bet ką ir tikėtis, kad žiūrovas viską supras. Kinas yra toks pat žanras, kaip anekdotai ir pasakos. Turi papasakoti istoriją ir taip, kad kabintų, kad žmonės ja patikėtų.“ Tiesa, Mikutavičius neskiria rūšies nuo žanro, bet vis dėlto, kiek daug originalių minčių sutilpo vos keliuose sakiniuose! Neabejoju, kad dar daugiau jų išgirsime šįvakar **(27 d. 21.10)**, kai **LTV** tiesiogiai transliuos Lietuvių kino akademijos premijų **„Sidabrinių gervių“** iškilmes, o Mikutavičius bus visos ceremonijos vedėju.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Knygos

„ARTscape“. Latvija

„ARTscape“ projektas tęsiasi. **Birželio 1–5 d.** „ARTscape“, bendradarbiaujantis su Latvijos nacionalinio kino centru, pristatys kaimynų kiną. Programą sudaro penki latvių pasiūlyti pilno metražo filmai: trys vaidybiniai ir du dokumentiniai.

Birželio **1 d. 17 val.** bus rodomas Lailos Pakalniņos vaidybinis filmas **„Įkaitas“** („Kilnieks“, 2006). Režisierė iš pradžių studijavo Maskvos universitete televizijos žurnalistiką, vėliau baigė režisūros studijas garsiajame VGIK'e. Pakalniņa dažniau kuria dokumentinius filmus, kurių ne vieno premjera įvyko Kanų kino festivalyje, taip pat yra gavusi ir nemažai apdovanojimų. Jos vaidybinis nespalvotas filmas „Batas“ („Kurpe“, 1998) buvo rodomas Kanų, Berlyno, Karlovy Varų, Roterdamo ir dar daugybėje kitų festivalių. „Įkaitas“ – naujausias režisierės vaidybinis filmas, jau dalyvavęs Lokarno kino festivalyje. Kaip beveik ir visuose filmuose, taip ir šiame režisierė nestokoja ironijos. Įkaitas – tai septynerių metų berniukas, savo noru sutikęs būti įkaitu, kai užgrobiamas keleivinis lėktuvas. Užgrobėjas jautrus: lėktuvui nutūpus Rygos oro uoste, jis paleidžia visus keleivius, kurie nenori būti įkaitais. Kodėl pagrobėjas pasirinko Rygą? Todėl, kad jam patinka miestų pavadinimai, kuriuose yra raidė „r“ ir todėl, kad Baltijos regione jo taip greit nenužudys, o to nepasakytumei apie Vakarų pasaulio šalis. Užgrobėjas nepamiršta ir savo įkaito pageidavimų, kurių pirmasis – latviškas šokoladas.

„Įkaitas“

Birželio **2 d. 17 val.** bus parodyta Jurio Poškaus drama **„Monotonija“** (2007). Jauna provincialė Ilzė užsimano tapti aktore, kai vietos laikraštyje randa skelbimą. Merginai nepasiseka, tačiau grįžti į kaimą jai neleidžia orumas. Ilzės vaidmenį atliko talentinga jauna aktorė Iveta Pole, jai buvo skirtas geriausios Latvijos aktorės apdovanojimas. Pasak režisieriaus, tai pusiau biografinė Ivetos istorija, kuri taip pat atvyko iš provincijos į Rygą, svajodama apie aktorės karjerą.

„Viktoras“

Birželio **3 d. 17 val.** bus galima pamatyti keturių režisierių (Anna Viduleja, Gatis Šmits, Jānis Kalējs, Jānis Putniņš) filmą **„Vogelfrei“** (2007). Vieną pagrindinių vaidmenų filme sukūrė lietuvių aktorius Liubomiras Laucevičius. Režisieriai fiksuoja keturis pagrindinio veikėjo Teodoro gyvenimo epizodus: vaikystę, paauglystę, brandos amžių ir senatvę. Žodis „vogelfrei“, kaip ir skirtingais savo gyvenimo tarpsniais Teodoras, vis įgauna naujų atspalvių: jis gali reikšti ir laisvas kaip paukštis, ir medžioklės sezono pradžią. Šios temos savitai atsispindi filme.

Birželio **4 d. 17 val.** bus galima pamatyti dokumentinį Pēterio Krilovo filmą **„Klucis. Menininko dekonstrukcija“** („Nepareizais latvietis“, 2007). Dailininkas Gustavas Klucis – garsus XX a. latvių avangardistas, Kazimiro Malevičiaus mokinys. Šį filmą-portretą galima pavadinti pasakojimu apie visą naikinančią sistemą, kuri susidoroja ir su tais, kurie ją kuria.

Birželio **5 d. 17 val.** latvių filmų programą baigs jauno ir jau palankiai vertinamo režisieriaus Andrio Gaujos dokumentinis filmas **„Viktoras“** („Viktors“, 2009). Režisierius renkasi nepatogias temas ir mėgsta šokiruoti: naujausiame savo filme „Šeimos instinktas“ (2010), kuris pernai buvo pristatytas Karlovy Varų kino festivalyje, jis pasakoja apie provincijoje gyvenančią moterį, kurios vaikų tėvas – jos brolis. Filme „Viktoras“ Gauja fiksuoja galbūt paskutines savo herojaus gyvenimo dienas. Viktoras – jaunas vyras, sergantis reta vėžio forma. Maža to, jį ruošiasi palikti žmona. Balansuodamas tarp gyvenimo ir mirties, Viktoras bando apsispręsti, ko jis nori labiau: kovoti ir gyventi ar mirti.

Visi filmai bus rodomi nemokamai, „Skalvijos“ kino centre.

PARENGĖ
SANTA LINGEVIČIŪTĖ

Parodos

VILNIUS

Nacionalinė dailės galerija
Konstitucijos pr. 22
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija
Paroda „Paminklai, kurių nėra. Pasivaikščiojimai po Vilnių“
iki VI. 5 d. – Stasio Eidrigevičiaus kūrybos paroda „Veidas ant kaukės“

Vilniaus paveikslų galerija
Didžioji g. 4
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai
Lietuvos dailė XVI–XIX a.
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai
iki VI. 5 d. – paroda „XX amžiaus romantikas Vaclovas Kosciuška (1911–1984)“

Taikomosios dailės muziejus
Arsenalo g. 3 A
Mados paroda „Art Deco stilius (1918–1939)“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos
Paroda „Karalienės Viktorijos laikų mada 1830–1900 m.“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos
Paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertybės“
Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“

Lietuvos nacionalinis muziejus
Naujasis arsenalas
Arsenalo g. 1
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija
Lietuva carų valdžioje
Lietuvos valstiečių buities kultūra
Kryždirbystė
Paroda „Kazio ir Gabrielės Varnelių dovana“
Paroda „Lietuvos laisvės diplomatų archyvai“
Senasis arsenalas
Arsenalo g. 3
Lietuvos proistorė
Gedimino pilies bokštas
Arsenalo g. 5
Ginklai ir pilies ikonografija
Signatarų namai
Pilies g. 26
Nuolat papildoma Vasario 16-osios Akto signatarams skirta ekspozicija
Paroda „Kalbininkui Jonui Jablonskiui – 150“

Kazio Varnelio namai-muziejus
Didžioji g. 26
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija
Lankymas antradienį-šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44

Bažnytinio paveldo muziejus
Šv. Mykolo g. 9
Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija
Paroda „Vilniaus bernardinės: kasdienybė ir šventės. Archeologinių tyrinėjimų medžiaga“
Paroda „Introibo ad altare Dei: Lietuvos krikščioniškųjų konfesijų raštijos paveldas“

„Lietuvos aido“ galerija
Žemaitijos g. 11
Vyganto Paukštės darbų tapyba

LDS galerija „Kairė–dešinė“
Latako g. 3
iki VI. 4 d. – šiuolaikinės bulgarų grafikos paroda „Praeitis, dabartis ir ateitis“

Galerija „Vartai“
Vilniaus g. 39
iki 28 d. – „ARTscape“: Latvija. Mikas Mitrėvicas, Linas Jusionis

„Arkos“ galerija
Aušros Vartų g. 7
nuo 31 d. – JAV lietuvių dailininkų darbų paroda „Lietuvai – su meile“
Tapybos paroda „Vilniaus peizažas“

Vilniaus fotografijos galerija
Stiklių g. 4
iki VI. 4 d. – Igorio Savčenkos (Baltarusija) paroda

Lietuvos dailininkų sąjungos parodų salė
Vokiečių g. 4/2
iki VI. 6 d. – Nomedos Saukienės tapyba

Vilniaus rotušė
Didžioji g. 31
„Lietuvos spaudos fotografija '11“

Auksakalių gildijos galerija „Meno niša“
J. Basanavičiaus g. 1/13
Sagių parodą „Unisex“

LDS Pamėnkalnio galerija
Pamėnkalnio g. 1/13
iki 31 d. – Ričardo Filistovičiaus tapyba

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus
Pilies g. 40
Stasio Paškevičiaus fotografijų paroda „Menininkų portretai“
Medeinos pradinės mokyklos mokinių piešinių paroda

Teatro, muzikos ir kino muziejus
Vilniaus g. 41
Miglės Kosinskaitės tapybos darbų paroda (iš ciklo „Menas senuosiuose Lietuvos dvaruose 2011“)

Galerija AV17
Aušros Vartų g. 17
iki VI. 2 d. – Alessandros Rinaudo ir Valentinos D'Accardi (Italija) paroda „Grakščios dvasios“

Savicko paveikslų galerija
Trakų g. 7
Savicko galerijos kolekcija

Galerija „Actus magnus“
Pilies g. 36-44
Jūratės Rekevičiūtės grafikos paroda „Komentuoti. Patinka“

„ARgenTum“ galerija
Latako g. 2
iki 31 d. – Petro Gintalo medalių ir mažosios plastikos paroda „Našta“, skirta tėvelio, kolekcininko Bonifaco Gintalo (1914-2009) atminimui

Studija-galerija „D'Arijaus papuošalai“
Dominikonų g. 7/20
Natalie Levkovskos tapyba

Senamiesčio menininkų galerija
Totorių g. 22
iki 28 d. – Arturo Aliuko, Elenos Griščenko, Pauliaus Juškos, Agnės Juškaitės paroda „Portretai-etiudai“

„Juškus Gallery“
B. Radvilaitės g. 6 B
Paroda „Lietuvių tapybos tradicija“

Fluxus ministerija
Gedimino pr. 27
Fotografijų paroda „Afrikos veidai“

Seimo parodų galerija
Gedimino pr. 53
27, VI. 3 d. 11–15 val. – Arūno Baltėno paroda „Mes iš vaikystės“

Galerija „Znad Wilii“
Išganytojo g. 2 / Bokšto g. 4
nuo 29 d. – tapybos paroda „Miłoszo įkvėpti“

Menų spaustuvė
Šiltadaržio g. 6
Jurgos Budrytės, Jekaterinos Budrytės ir Vandos Padimanskaitės paroda

KAUNAS

M. Žilinsko dailės galerija
Nepriklausomybės a. 12
Nacionalinio M.K. Čiurlionio dailės muziejaus užsienio dailės kūriniai – senovės pasaulio menas, XVII-XX a. pasaulio taikomoji dailė, XVI–XX a. Europos dailė (tarp jų ir M. Žilinsko dovanoti paveikslai bei skulptūros)

Kauno paveikslų galerija
K. Donelaičio g. 16
Aušros Barzdukaitės-Vaitkūnienės paroda „Įvaizdinta tikrovė“

Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus
Putvinskio g. 64
nuo 27 d. – Jūratės Jarulytės paroda „Grįžtamasis ryšys“

Maironio lietuvių literatūros muziejus
Rotušės a. 13
„Sugrįžimai“ (skirta išeivių rašytojų kultūriniam gyvenimui Vokietijoje ir Austrijoje 1944–1950 metais)
„Motiejui Valančiui – 210“
„Gabrielė Petkevičaitė-Bitė: rašytoja, pedagogė, politikė (1861–1943)“
„Iš gyvenimo į knygą“ (Vytautui Sirijos Girai – 100)

Galerija „Aukso pjūvis“
K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53
Reginos Rinkevičienės autorinių papuošalų paroda „Tau, Mama“
Virginijos Uždavinienės kūrybos paroda
Bonaventūro Šalčio tapybos paroda „Prie ateities“
Viktoro Dailidėno paroda „Sluoksniai“

F galerija
Žaliakalnio funikulierius, Aušros g. 6
Lydia Panas (JAV) fotografijų paroda

KLAIPĖDA

Dailės parodų rūmai
Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2
iki 29 d. – fotografijų paroda „Kiti“

Baroti galerija
Aukštoji g. 3/3a
iki VI. 2 d. – Ryčio Martinionio tapybos paroda „In vino veritas“

Kultūrų komunikacijų centras
Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4
Justinos Jasinevičiūtės paroda „To be continued“
Anitos Back (Vokietija) paroda

„Herkaus galerija“
Herkaus Manto g. 22
iki VI. 1 d. – Nadeždos Matvejevos (Kaliningradas) akvarelės

Klaipėdos fotografijos galerija
Tomo g. 7
Fotografijų paroda „Kiti“

ŠIAULIAI

Galerija „Laiptai“
Žemaitės g. 83
Jono Nekrašiaus fotografijų paroda „Sala Japonija“

Aušros alėjos rūmai
Aušros g. 47
Nuolatinės ekspozicijos „Šiaulių krašto praeitis nuo seniausių laikų iki XVII a.“, „Valstiečių buitis ir būtis“

PANEVĖŽYS

Dailės galerija
Respublikos g. 3
Nuolatinė ekspozicija „Panevėžio tarptautinių keramikos simpoziumų kūrinių rinkinys“
iki VI. 5 d. – paroda „50 Lietuvos tapytojų apie Nidą“

Fotografijos galerija
Vasario 16-osios g. 11
iki 29 d. – Vido Biveinio fotografijų paroda „Bėgantys mintimis“

„7md“ rekomenduoja

MUZIKA

31 d. 19 val. – „Vilniaus festivalio 2011“ pradžios koncertas. Filharmonijos didžiojoje salėje su Lietuvos valstybinis simfoniniu orkestru grieš **V. Repinas** (Rusija). Dir. – G. Rinkevičius. Programoje V. Bacevičiaus, É. Lalo, S. Rachmaninovo kūriniai. O **birželio 2 d. 19 val.** muzikos violončelei ir fortepijonui programą atliks violončelės meistras **D. Geringas** (Vokietija) ir techniškumu bei intelektualiu rafinuotumu garsėjantis pianistas **I. Fountainas** (Jungtinė Karalystė). Dueto rečitalio staigmena – Belgijoje gyvenančio lietuvių kompozitoriaus V. Baltako naujo kūrinio pasaulinė premjera.

TEATRAS

Gegužės 28 d. 22 val. Gedimino prospekte, priešais Nacionalinį dramos teatrą, vyks Kristiano Smedso spektaklio – tęstinio projekto **„Vyšnių sodas“** transliacija iš vieno didžiausių Europos teatro festivalių „Wiener Festwochen“. Vaizdo menininkas – Ville Hyvönen, dalininkė – Jūratė Paulėkaitė. Dalyvauja Vytautas Anužis, Juozas Budraitis, Paulius Budraitis, Aldona Bendoriūtė, Dainius Gavenonis, Virginija Kelmelytė, Irina Lavrinovič, Gytis Padegimas, Rasa Samuolytė, Benas Šarka, Jonas Vaitkus, Rakelė Chijanaitė, Marija Vyšniauskaitė.

Aušra Barzdukaitė-Vaitkūnienė. „Sekmadienio arkliukas“

DAILĖ

Pasiilgusiesiems sodrios tapybos, aktualios ir asmeniškos, siūlome aplankyti **Aušros Barzdukaitės-Vaitkūnienės parodą „Įvaizdinta tikrovė“ Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus paveikslų galerijoje** (K. Donelaičio g. 16, Kaune). Paroda veikia iki **birželio 12 d.**

Kauno paveikslų galerija dirba antradienį–sekmadienį 10–17 val.

„A galerija“
Respublikos g.33
iki 31 d. – Kunigundos Dineikaitės tapybos „Atnešk man rytoj dvi baltas gėles“

DRUSKININKAI

M.K. Čiurlionio memorialinis muziejus
M.K. Čiurlionio g. 35
Algimanto Švėgždos (1941-1996) tapybos paroda „Santarvėje su gamta ir savimi“

PALANGA

Antano Mončio namai-muziejus
S. Daukanto g. 16
nuo 28 d. – projekto „Peizažas tapyboje: nuo Antano Žmuidzinavičiaus iki XXI a. dailininkų“ paroda

DUSETOS

Dailės galerija
K. Būgos g. 31a
Romualdo Inčirausko kūrybos paroda

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baleto teatras
27–29 d. 18.30 – PREMJERA! „BARBORA RADVILAITĖ“. Dir. – R. Šervenikas, scenogr. – M. Jacovskis, kost. dail. – J. Statkevičius

Nacionalinis dramos teatras
Mažoji salė
29 d. 18.30 – „OSKARAS“ (O. Milašiaus biografijos ir kūrybos motyvais). Rež. – J. Javaitis (Lietuvos muzikos ir teatro akademija)
Studija
(įėjimas iš Gedimino pr.)
29 d. 21.30 – „Naujosios dramos akcija“. A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – K. Smedsas (Suomija). Tiesioginė transliacija iš „Wiener Festwochen“ festivalio

Vilniaus mažasis teatras
Teatro vaikams savaitė
27 d. 13 val. – A. Lindgren „MAŽYLIS IR KARLSONAS“. Rež. – A. Lebeliūnas (VšĮ „Laimingi žmonės“)
28 d. 13 val. – „VAIKAI – VAIKAMS“ (mokyklėlė „Strazdanėlės“)

Valstybinis jaunimo teatras
27 d. 18 val. – M. Frayn „TRIUKŠMAS UŽ KULISŲ“. Rež. – P.E. Landi
28 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)
28 d. 18 val. – D. Privalovo „SENIAUSIŲ PROFESIJŲ ŽMONĖS“. Rež. – B. Latėnas (Salė 99)
29 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ANGELŲ PASAKOS“. Rež. – V.V. Landsbergis (Salė 99)
31 d. 18 val. – A. Anros „BESTIJA ŽYDROM AKIM“. Rež. – G. Makarevičius

Rusų dramos teatras
28 d. 14 val. – ansamblio „Kuolinga“ 20-ies metų jubiliejus
VI. 2 d. 19 val. – vakaras, skirtas Lietuvos baleto legendai J. Katakinui atminti. Šoka E. Špokaitė, M. Baužys, V. Putriūtė (JAV), M. Hamanaka, A. Paulauskas, E. Butkus, O. Konošenko, Ž. Baikštytė ir kt.
5 d. 18 val. – M. Gorkio „PASKUTINIEJI“. Rež. – J. Vaitkus (LMTA IV k. studentų diplominiai darbai, kurso vad. – J. Vaitkus)

Vilniaus teatras „Lėlė“
Mažoji salė
28 d. 12, 14 val. – „PASAKA APIE VĖŽLIUKĄ“. Inscen. aut., rež. ir dail. – A. Mikutis
29 d. 12, 14 val. – V. Palčinskaitė „BJAURUSIS ANČIUKAS“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. – A. Pociūnas

„Menų spaustuvė“
27 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – lietuviškai-skandinaviško muzikinio projekto koncertas „Rasabasa“

28, 29 d. 12val. *Juodojoje salėje* – „TEATRALIZUOTA LIETUVIŠKOS MITOLOGIJOS ENCIKLOPEDIJA“ (išankstinė spektaklio vaikams peržiūra, teatras „cezario grupė“)
28 d. 12val. *Kišeninėje salėje* – PREMJERA! „GANDRO DOVANA“. Kūrybinė grupė A. Mikutis, S. Degutytė, D. Rakauskas, J. Tūras, S. Dikčiūtė, V. Narkevičius („Stalo teatras“)

VGTU teatras-studija „Palėpė“
28 d. 18 val. – „KUBOAA“ (pagal K. Hamsuno romaną „Badas“). Rež. – D. Bražiūnas

KAUNAS

Kauno dramos teatras
27 d. 21 val. *Parketinėje salėje* – XIX tarptautinis lėlių teatrų festivalis. „PASMAUGTA IR NUŠAUTAS“. Rež. – A. Petrulienė (Kauno „Psilikono“ teatras)
27 d. 19 val. *Mažojoje scenoje* – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELIO PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas
27 d. 18 val. *Tavernos salėje* – I. Pukelytės „MEILĖ PARYŽIUJE“. Rež. – I. Pukelytė
28 d. 19 val. *Mažojoje scenoje* – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis
28 d. 17 val. *Tavernos salėje* – Š. Aleichemo „MENDELIO MILIJONAI“. Rež. – A. Pociūnas
29 d. 12 val. *Mažojoje scenoje* – A. Sunklodaitės „KIŠKIS PABĖGĖLIS“ (pagal L. Jakimavičiaus knygelę „Lapė ir kaliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė
29 d. 18 val. *Penktojoje salėje* – G. Padegimo „JAH“. Rež. – G. Padegimas
31 d. 18 val. *Ilgojoje salėje* – A.M. Sluckaitės „ANTIGONĖ SIBIRE“ (pagal J. Anouilh'aus „Antigonę“). Rež. – J. Jurašas
VI. 1 d. 17 val. *Ilgojoje salėje* – I. Paliulytės „LIŪDNAS DIEVAS“. Rež. – I. Paliulytė
2 d. 18 val. *Penktojoje salėje* – „MODERATORIAI“. Rež. – A. Kurienius
3 d. 18 val. *Tavernos salėje* – I. Pukelytės „MEILĖ PARYŽIUJE“. Rež. – I. Pukelytė
4 d. 18 val. *Penktojoje salėje* – J. Dello ir G. Sibleyro „TEGYVUOJA BUŠONAS!“ Rež. – R. Vitkaitis

Kauno muzikinis teatras
27 d. 18 val. – L. Falis. „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius
29 d. 18 val. – E. Johno, T. Rice'o „AIDA“. Dir. – J. Janulevičius
XIX tarptautinis lėlių teatrų festivalis
27 d. 10 val. – „KREGŽDUTĖ“. Rež. – Z. Lisowski (Torūnės lėlių teatras „Baj Pomorski“)
28 d. 10 val. – „IŠPERA“. Rež. – D. Paiwa (Olandija)

Kauno mažasis teatras
24 d. 19 val. – L. de Weck „MYLIMIAUSI“. Rež. – V. Balsys
26 d. 19 val. – A. Dilytės „LAUROS KOSMOSAS“. Rež. – A. Dilytė
29 d. 12 val. – A. Dilytės „VENECIJOS PASAKA“. Rež. – A. Baniūnas

Kauno valstybinis lėlių teatras
21 d. 12 val. – PREMJERA! „GULBĖ – KARALIAUS PATI“. Rež. – N. Indriūnaitė
22 d. 12 val. – „MEŠKIUKO GIMTADIENIS“. Rež. – R. Bartninkaitė
25–28 d. – XIX tarptautinis lėlių teatrų festivalis
29 d. 12 val. – „KATĖS NAMAI“. Rež. – A. Stankevičius

KLAIPĖDA

Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras
21 d. 18.30 *Kolonų salėje* – rusų romansų vakaras „Meilės žodžiai“. Dalyvauja solistai A. Kozlovskis, K. Nevulis (gitara), V. Timašiovas (gitara)
28 d. 18.30, 29 d. 17 val. – PREMJERA! H. Purcellio „DIDONĖ IR ENĖJAS“. Dir. – V. Konstantinovas
VI. 1 d. 18 val. – „GLOBOTINIS NORI BŪTI GLOBĖJU“ (pagal P. Handke) (KU MF Režisūros katedros IV kurso studento M. Pažerecko diplominis darbas)
2 d. 19 val. – Kaliningrado srities filharmonijos koncertinio pučiamųjų orkestro ir solistų koncertas

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras
27 d. 18 val. – P. Shenault „Į SVEIKATĄ, PONE!“ Rež. – N. Mirončikaitė
28 d. 18 val. – E.M. Remarque'o „TRYS DRAUGAI“. Rež. – R. Steponavičiūtė
29 d. 12 val. – „BLUSYNO PASAKOJIMAI“ (pagal G. Morkūno knygą). Rež. – A. Gluskinas

PANEVĖŽYS

J. Miltinio dramos teatras
28 d. 17 val. – J. Poiret „BEPROTIŠKAS SAVAITGALIS“. Rež. – A. Kėleris
VI. 1 d. 12 val. – V. Petkevičiaus „SIEKSNIS, SPRINDŽIO VAIKAS“. Rež. – V. Jevsejevas

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija
„Vilniaus festivalis 2011“
31 d. 19 val. *Filharmonijos Didžiojoje salėje* – solistas V. Repinas (smuikas, Rusija), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – G. Rinkevičius. Programoje V. Bacevičiaus, É. Lalo, S. Rachmaninovo kūriniai
VI. 2 d. 19 val. *Filharmonijos Didžiojoje salėje* – D. Geringas (violončelė, Vokietija), I. Fountainas (fortepijonas, D. Britanija). Programoje F. Chopino, J. Sibelijaus, E. Griego, V. Baltako kūriniai
3 d. 19 val. *Filharmonijos Didžiojoje salėje* – Lietuvos kamerinis orkestras (meno vad. ir solistas S. Krylovas (smuikas, Italija), solistas B. Canino (fortepijonas, Italija). Programoje L. Boccherini, P. Väsko, J. Haydno, W.A. Mozarto kūriniai

Lietuvos muzikų rėmimo fondas
S. Vainiūno namuose
27 d. 18 val. – svečiuose Biržų V. Jakubėno muzikos mokyklos mokiniai ir mokytojai
28 d. 17 val. – Koncertuoja jaunieji vilniečiai. LMTA profesorės B. Vainiūnaitės fortepijono klasės ugdytiniai
31 d. 18 val. – Vilniaus Naujosios Vilnios muzikos mokyklos smuiko mokytojos D. Vasiliauskienės klasės mokiniai N. Apynis, S. Buikaitė, E. Labanauskaitė ir M. Berezina. Dalyvauja akordeonininkė L. Vlasenko, N.E. Maceinaitė, A. Kasperovič. Koncertmeisterės R. Vaičiulytė ir I. Maceinaitė
VI. 1 d. 18 val. – svečiuose rašytoja E. Juodvalkė (JAV) su savo nauja knyga „Sakalai naktį nemiega“. Dalyvauja žurnalistas L. Narbutis, A. Liutkutė (sopranas), P. Kunca (smuikas), B. Asevičiūtė (fortepijonas) *„Druskininkų vasara su M.K. Čiurlioniu“*
27 d. 12 val. *Druskininkų M.K. Čiurlionio meno mokykloje* – pianisto R. Zubovo koncertas-susitikimas su Druskininkų M.K. Čiurlionio meno ir bendrojo lavinimo mokyklų moksleiviais ir mokytojais, Druskininkų visuomene. Leidinio „M.K. Čiurlionis. Kūriniai fortepijonui pristatymas“; 16 val. M.K. Čiurlionio memorialiniame muziejuje – fortepijoninės muzikos popietė „Čiurlionio Druskininkai“. Skambina R. Zubovas; 17 val. prie M.K. Čiurlionio paminklo, 20 val. Druskininkų miesto muziejaus terasoje ir prie Druskonio ežero – Kauno pučiamųjų instrumentų orkestras „Ąžuolynas“

VILNIUS

Vilniaus paveikslų galerija
VI. 3 d. 19.30 *kieme* – kvintetas „Tangata“ (Lenkija), Šv. Kristoforo kamerinis orkestras. Dir. – D. Katkus
VI. 4 d. 20 val. *kieme* – LVSO Vasaros koncertai „Tiesiog geriausi“. Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Solistai S. Song, D. Montvydas, R. Čivilytė, Mia. Dir. – G. Rinkevičius. Programoje G. Michaelio, F. Mercury, M. Jacksono, T. Turner ir kt. dainos

Bernardinų bažnyčia
28 d. 19 val. – jubiliejinis koncertas. Choras „Langas“ švenčia 20 metų sukaktį. Bernardinų bažnyčios giedojimo mokyklai – 15 metų. Dalyvauja Bernardinų bažnyčios giedojimo mokyklos chorai (vadovai – R. Kraucevičiūtė, V. Kikėlienė, E. Pliopienė, L. Balandis; chormeisteriai – E. Ignatavičienė ir J. Šakalys). Akompanuoja S. Stakionienė ir Vilniaus universiteto kamerinis orkestras (vad. – P.B. Koncė)

Šv. Kotrynos bažnyčia
VI. 2 d. 18 val. – jaunųjų kompozitorių kūrinių chorui konkursas-koncertas „Vox Juventutis '11“

Šv. Kazimiero bažnyčia
31 d. 18.30 – R. Preikšaitė (mecosopranas), D. Jatautaitė (vargonai). Programoje J.S. Bacho, F.P. Tosti, G. Verdi, C. Saint-Saėnso kūriniai

„Piano.lt“ koncertų salė
27 d. 19 val. – pianisto A. Ańazco (Ekvadoras, Austrija) rečitalis. Programoje F. Schuberto, F. Chopino, F. Liszto kūriniai

KAUNAS

Menininkų namai
28, 29 d. nuo 16 val. *Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje* – karilionu skambina G. Kuprevičius
VI. 3 d. 17 val. – kamerinis ansamblis „Vilniaus arsenalas“. Programoje Z. Bružaitės, A. Briliaus, G. Kuprevičiaus, V. Bartulio, D. Kairaitytės, A. Kubiliūno ir V. Švedo kūriniai

Vakarai

VILNIUS

Vilniaus mokytojų namai
27 d. 18 val. *Svetainėje* – klubo „Vienišas vilkas“ sezono pabaigos vakaras. Dalyvauja V. Važnevičius
29 d. 14.30 *Kiemelyje* – folkloro festivalio „Skamba skamba kankliai“ koncertas. Dalyvauja Vilniaus mokytojų namų folkloro ansamblis „Vilniaus dzūkuliai“ (vad. – A. Matioška), Korsikos folkloro ansamblis „Spartimu“ (vad. – F. Vesperini), Žemaičių kultūros draugijos Vilniaus skyriaus folkloro ansamblis „Tyklė“ (vad. – V. Brazaitienė), Lietuvos mokslų akademijos folkloro ansamblis „Dijūta“ (vad. – R. Žarskienė)
30 d. 18 val. *Didžiojoje salėje* – paskaita „Apie paslėptą lobį ir atsigerimą iš Jėzaus lūpų“. Lektorius A. Žarskus
31 d. 11 val. *Kiemelyje* – menų festivalis „Mes – Vilniaus vaikai“

Restoranas „La Boheme“
Šv. Ignoto g. 4/3
29 d. 15 val. – H. Kunčiaus romano „Lietuvis Vilniuje“ pristatymas. Dalyvauja autorius, L. Jonušys, R. Repšienė, A. Samalavičius ir kt.

KAUNAS

Maironio lietuvių literatūros muziejus
30 d. 17 val. – austrų rašytojo, vertėjo, žurnalisto C. Hellio kūrybos vakaras. Bus pristatomos dvi antologijos: „Litauen lesen“ ir „Europa erslen: Vilnius“. Kartu su vertėju dalyvaus aktorė D. Čepauskaitė
VI. 3 d. 17 val. – V.P. Bložės knygos „Metų laikai“ sutiktuvės. Kartu su poetu dalyvauja aktorė B. Mar, vakarą veda rašytoja A. Ruseckaitė

Menininkų namai
30 d. 18 val. – rūbų modeliuotojos O. Kujelienės kūrybos valanda „Sugrįžau neišėjus...“

Bibliografinės žinios

MENAS. FOTOGRAFIJA

Aberacijos = Aberration : [fotografijų albumas] / Stasys Povilaitis ; [vertėjai Agnė Narušytė, Rolandas Rastauskas ; teksto autorius Andrzej Zygmuntowicz]. – [Panevėžys : Amalkeros leidyba], 2010 (Kaunas : Arx Baltica). – 71, [1] p. : iliustr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-659-40-2 (įr.)

Etninė tapatybė lietuvių akademinėje muzikoje : lietuviškumo problemos XX a. lietuvių kompozitorių kūryboje : monografija / Virginija Apanavičienė. – Vilnius : Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2011 (Vilnius : Petro ofsetas). – 236, [1] p. : iliustr., nat., žml. – Santr. angl. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-20-614-9 (įr.)

Jonas Kalvelis : [fotoalbumas / sudarytojas Stanislovas Žvirgždas ; vertimas: Vilūnė Visackienė (į anglų k.), Stanislovas Žvirgždas (iš rusų, vokiečių k.)]. – [Vilnius : Lietuvos fotomeninink̃ų sąjunga] : Lietuvos fotomeninink̃ų sąjungos fotografijos fondas, [2010] ([Vilnius] : Sapnų sala). – 167, [1] p. : iliustr. – Dalis gretut. teksto liet., angl. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-438-49-6 (įr.)

Skurdžiojo teatro link / Jerzy Grotowski ; sudarytojas Eugenio Barba ; [iš anglų kalbos vertė Aivaras Mockus] ; įžangos autorius Peter Brook. – Vilnius : Apostrofa, 2011 (Vilnius : Standartų sp.). – 182, [2] p., XXIV iliustr. p. : iliustr. – (Teatro tekstų biblioteka : TTB / Teatro ir kino informacijos ir edukacijos centras, ISSN 2029-0640). – Tiražas [600] egz.– ISBN 978-9955-605-65-2 : [15 Lt]

GROŽINĖ LITERATŪRA

Apsvaiginti kedrų sula : proza, eilėraščiai / Julijonas Kęstutis Malinauskas. – Jonava : Dobilo leidykla, 2011 (Kaišiadorys : Printėja). – 186, [2] p. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-409-044-8 : [25 Lt]

Be žodžių : [romanas] / Sandra Brown ; iš anglų kalbos vertė Liudvikas Gadeikis. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 442, [2] p. – Tiražas 4500 egz. – ISBN 978-9955-38-997-2 (įr.)

Dažai ar kraujas : [medžioklė: aitri tiesa, kurios nenorime girdėti : publicistinė apybraiža] / Zenon Kruczyński ; iš lenkų kalbos vertė Vidas Morkūnas. – Vilnius : Metodika, 2011 ([Vilnius] : Vilcolora). – 222, [2] p. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-609-444-016-8 (įr.)

Dingusi duktė : [romanas] / Diane Chamberlain ; iš anglų kalbos vertė Regina Šeškuvienė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 445, [2] p. – Tiražas 2400 egz. – ISBN 978-609-01-0002-8 (įr.) : [30 Lt 28 ct]

Įsilaužimas : [detektyvas] / Dave Zeltserman ; iš anglų kalbos vertė Paulius Ilevičius. – Vilnius : Metodika, [2011] ([Vilnius] : Vilcolora).– 311, [1] p. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-609-444-014-4

Kai džiūgauja dienos : eilėraščiai / Ona Jankauskienė. – Jonava : Dobilo leidykla, 2011 (Kaišiadorys : Printėja). – 63, [1] p. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-409-042-4

Olga : romanas / Yolanda Scheuber ; iš ispanų kalbos vertė Ieva Baranauskaitė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2011] (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 508, [4] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-206-6

Šantaramas : romanas / Gregory David Roberts ; iš anglų kalbos vertė Danguolė Žalytė. – Vilnius : Tyto alba, 2011 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 757, [2] p. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-9986-16-824-9 (įr.)

Šilko gyvatė : pašnekesiai apie meilę : [miniatiūros] / Guntis Bojārs ; iš latvių kalbos vertė Laura Laurušaitė ; [iliustracijų autorius Aivars Vilipsōns]. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 172, [4] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-862-3 (įr.) : [16 Lt 93 ct]

Širdies laiškai : [eilėraščiai] / Regina Vaišvilienė. – Šiauliai : Saulės delta, 2011 (Kaunas : Aušra). – 87, [1] p. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-9955-732-68-6

Vėjo šešėlis : romanas / Carlos Ruiz Zafón ; iš ispanų kalbos vertė Alma Naujokaitienė. – [2-oji laida]. – Vilnius : Tyto alba, 2011 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 486, [2] p. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9986-16-403-6 (įr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Barbie. Noriu būti pop-žvaigždė!. – Vilnius : Egmont Lietuva, [2011]. – 32 p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-414-235-2 (įr.)

Karibų piratai: ant keistų bangų : filmo enciklopedija. – Vilnius : Egmont Lietuva, [2011]. – 72 p. : iliustr. – Antr. p. ir virš. virš antr.: Disney. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-414-233-8 (įr.)

Mažieji poniai. Saldus sapnas : [pasaka ir daug spalvotų lipdukų]. – Vilnius : Egmont Lietuva, [2011]. – [24] p., [2] įd. lipdukų lap. : iliustr. – Virš. antr.: Saldus sapnas. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-414-220-8

Monstrų jūra : romanas / Rick Riordan ; iš anglų kalbos vertė Nomeda Berkuvienė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2011] (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 382, [2] p. – (Persis Džeksonas ir Olimpo dievai ; kn. 2). – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-214-1

Pabaisa : romanas / Alex Flinn ; iš anglų kalbos vertė Birutė Tautvydaitė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2011] (Kaunas : Spindulio sp.).– 349, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-223-3 (įr.)

Ramona ir tėtis : romanas vaikams / Beverly Cleary ; iš anglų kalbos vertė Nomeda Berkuvienė ; [iliustravo Tracy Dockray]. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2011] ([Klevinė (Vilniaus r.)] : A. Mosino indiv. įm.). – 175, [2] p. : iliustr. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-209-7

Šeštojo Mėnulio mergaitė : romanas / Moony Witcher ; iš italų kalbos vertė Greta Margevičienė ; iliustravo Ilaria Matteini. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2011] (Kaunas : Spindulio sp.). – 367, [16] p. : iliustr. – (Nina ; 1). – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-211-0 (įr.)

Parengė Aldona Barodicaitė. Redagavo Gražina Kubilienė.
Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka. Bibliografijos ir knygotyros centras

Savaitės filmai

„Advokatas iš Linkolno“

Advokatas iš Linkolno***

Brado Furmano filmo herojus yra advokatas. Maiklas (Matthew McConaughey) dirba advokatu ne bet kur, o Los Andžele, ir jis pasirengęs viskam dėl savo klientų – smulkių gangsterių. Nuolat lakstydamas iš vieno teismo proceso į kitą, kabinetu jis pavertė savo linkolną. Vieną dieną Maiklą pasamdo Beverli Hilso turtuolis, kaltinamas pasikėsinimu nužudyti... (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas)

Mergaitė****

Šiltą 1981-ųjų vasarą dešimtmetė mergaitė lieka namuose su teta. Jos tėvai išvyko į Afriką vykdyti ilgalaikės humanitarinės misijos. Mergaitę prižiūrinti jauna teta netrukus taip pat iškeliauja su vyriškiu, pažadėjusi sugrįžti po poros dienų. Vasara bėga, mergaitė niekam nesako, kad liko namuose visiškai viena. Po truputį ji atranda dažnai absurdišką ir nerūpestingą suaugusiųjų pasaulį. Frederiko Edfeldto filmas buvo apdovanotas Berlyno kino festivalyje už geriausią debiutą. Vaidina Blanca Engström, Shanti Rooney, Annika Hallin (Švedija, 2009). (Vilnius)

Karibų piratai: ant keistų bangų**

Ketvirtas pasakojimas apie Karibų piratus, tiksliau, apie manieringą, bet žavų avantiūristą Džeką Žvirblį (kas, jei ne Johnny Deppas?) šįkart privers kartu su juo ieškoti jaunystės eleksyro. Pabaigoje paaiškės, kad nei Džekui, nei jo senai meilei – aistringajai Anchelikai (Penelope Cruz) to eleksyro nereikia. Tačiau filmo kūrėjams tai pretekstas parodyti dar vieną specialiųjų efektų, senų legendų, fantastikos ir masinės kultūros mitų prisodrintą reginį, kuriame rišlus pasakojimas nebeturi jokios prasmės. Šalia anksčiau matytų personažų, kad ir ironiškojo kapitono Barbosos (Geoffrey Rush), atsirado ne tik ryžtingoji P. Cruz herojė, bet ir kiti naujokai, pirmiausia, undinės, pasižyminčios vampyrų polinkiais. Jų nuožmi ataka – vienas įsimintiniausių naujojo filmo, kurį režisavo Robas Marshallas, epizodų (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Kunigas**

Žmonių ir vampyrų karas tęsiasi ne vieną šimtmetį. Kovotojo kunigo dukterėčią pagrobia žudikai vampyrai. Kad ją išgelbėtų, herojus pasirengęs stoti net prieš Bažnyčią. Filmo kūrėjai perspėja, kad kai kurie vaizdai gali būti pavojingi jautriems žiūrovams. Tad populiaraus komikso ekranizacija suteikia progą kiekvienam pasitikrinti savo jautrumą. Scotto Charleso Stewarto filme vaidina Paulas Bettany, Karlas Urbanas (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas)

Pabaisa**

Filmas-pasaka, skirtas savo išvaizda susirūpinusiems žiauriems paaugliams. Pagrindinis herojus – septyniolikmetis mokyklos gražuoliukas Keilas įžeidžia bendraklasę Kendrą, kuri laikoma ragana. Mergina nusprendžia pamokyti pasipūtėlį ir paverčia jį pabaisa. Jei Keilo niekas nepamils, vaikinas toks liks iki gyvenimo pabaigos. Vienintelė jo viltis – subtilioji Lindi, kurios buvęs gražuolis iki šiol nepastebėdavo. Pagrindinius vaidmenis Danielio Barnzo filme sukūrė amerikiečių paauglių numylėtinė Vanessa Hudgens, Alexas Pettyferis, Neilas Patrickas Harris (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas)

Pagirios Tailande 2***

Tradicinė rinkodara reikalauja pratęsti sėkmę. Todėl ir atsirado visai juokingos komedijos „Pagirios Las Vegase“ tęsinys. Kam sukti galvą ir galvoti kažką nauja, jei žmonės eina žiūrėti net ketvirto „Karibų piratų“ tęsinio? Toddo Phillipso filmo apie keturis žavius idiotus Filą, Stu, Alaną ir Dagą (Bradley Cooper, Zach Galifianakis, Ed Helms) prieš kelerius metus nusiaubusius Las Vegasą, šįkart perkels į kitą egzotikos ištroškusių idiotų rojų – Bankoką. Tai, kas Las Vegase atrodė neįtikėtina, Bankoke jau nebestebins. Čia gali atsitikti ir keistesnių dalykų. Kitas klausimas, ar juokingesnių (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

****** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas,
*** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

27–VI. 2 d. – Pagirios Tailande 2 (JAV) – 11.15, 13.45, 16.15, 19, 21.30
27, 30–VI. 2 d. – Pabaisa (JAV) – 14.10, 16.15, 18.40, 21 val.; 28, 29 d. – 12.15, 14.10, 16.15, 18.40, 21 val.
VI. 1 d. – L. Delibes „Kopelija“. HD transliacija iš Didžiojo Maskvos teatro – 19.30
VI. 1, 2 d. – Kung fu panda 2 (3D, JAV) – 17.30
2 d. – Sukurk geriausią reklamą: finalas – 15.40
27–VI. 1 d. – Karibų piratai: ant keistų bangų (3D, JAV) – 11, 14.30, 21.40; VI. 1 d. – 11, 14.30, 21.40; 2 d. – 11, 14.30, 21, 21.40
27–VI. 2 d. – Karibų piratai: ant keistų bangų (JAV) – 13, 16.30, 20.20
27, 30, VI. 1 d. – Advokatas iš Linkolno (JAV) – 15.40, 19, 22 val.; 28, 29 d. – 12.45, 15.40, 19, 22 val.; 31, VI. 2 d. – 19, 22 val.
27–VI. 2 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 12, 15.15, 18.20, 21.15
Rio (Brazilija, JAV, Kanada) – 12.30, 15, 17.30, 20 val.
Rio (3D, Brazilija, JAV, Kanada) – 14.40
27, 30–VI. 2 d. – Vanduo drambliams (JAV) – 18.20, 21.20; 28, 29 d. – 15, 18.20, 21.20
27–VI. 2 d. – Magiški fėjų Vinksių nuotykiai (3D, Italija) – 11.30
27–31, VI. 2 d. – Kunigas (3D, JAV) – 18 val.
27, 29–VI. 2 d. – Prancūziška apgaulė (Prancūzija) – 17.30, 20 val.
27–VI. 2 d. – Op (JAV) – 14.45
Išeities kodas (JAV) – 17.15, 19.45
Rango (JAV) – 14.30; Aukštyn! (JAV) – 12.30
Ledynmetis 3 (JAV) – 12 val.

Forum Cinemas Akropolis

27–VI. 2 d. – Pagirios Tailande 2 (JAV) – 10.30, 13, 15.45, 18.30, 21 val.
Pabaisa (JAV) – 12.30, 15, 17, 19.15, 21.30
VI. 1, 2 d. – Kung fu panda 2 (3D, JAV) – 17.30
27–VI. 2 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 10.45, 13.30, 16.15, 19, 21.45
27–VI. 1 d. – Karibų piratai: ant keistų bangų (3D, JAV) – 10.15, 13.45, 17.40, 21.15
27, 30–VI. 2 d. – Tūnąs tamsoje (JAV) – 16, 18.15, 20.30; 28, 29 d. – 12.45, 16, 18.15, 20.30
27–VI. 2 d. – Kunigas (JAV) – 12.15, 15.15, 18, 20.45
Slaptas ženklas (JAV) – 15.30, 17.45, 20.15
27–31 d. – Rio (JAV, Brazilija, Kanada) – 12, 14.45, 17.15; VI. 1, 2 d. – 12, 14.45
27–VI. 2 d. – Op (JAV) – 13 val.
Vanduo drambliams (JAV) – 20 val.
27, 30–VI. 2 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 12.45
27–VI. 2 d. – Ledynmetis 3 (JAV) – 11 val.

„Skalvijos“ kino centras

30 d. – Kai apkabinsiu tave (rež. K. Vildžiūnas) – 19 val.; 31 d. – 21 val.
30 d. – Gainsbourg'as. Didvyriškas gyvenimas (Prancūzija, JAV) – 20.40; 31 d. – 18.30; 2 d. – 21 val.
28 d. – Barzakh (dok. f., rež. M. Kvedaravičius) – 17.40; 29 d. – 17.40
27 d. – Mocarto obuoliai (dok. f., rež. A. Jančoras) – 16.50; 30 d. – 15 val. (seansas senjorams); 31 d. – 17.10
27 d. – Kino ir televizijos kino apdovanojimų „Sidabrinė gervė“ ceremonijos retransliacija – 20 val.
VI. 1, 2 d. – „Skalvijos“ kino akademijos vaidybinio ir dokumentinio kino studentų diplominiai darbai – 19 val.
„Nuo ekstazės iki euforijos. 50 metų kitokio ispaniško kino“
27 d. – Sesija nr. 4. „Tapyba – judesys“ – 18.30; 29 d. – 21 val.
28 d. – Sesija nr. 3 „Animaciniai eksperimentai: ritmas, šviesa ir spalva“ – 19 val.
28 d. – Sesija nr. 6. „Apžavėtas“ – 20.20; 29 d. – 19 val.
Ciklas „Karlsono kinas“
28 d. – Tigrai ir tatuiruotės (animacija, Danija) – 15 val.
29 d. – Eleonoros paslaptis (animacija, Prancūzija, Italija) – 15 val.
30 d. – Mergaitė (Švedija) – 17 val.
ARTscape filmų programa (Latvija)
1 d. – Įkaitas – 17 val.
2 d. – Monotonija – 17 val.

Pasaka

27 d. – Slaptas ženklas (JAV) – 18 val.; 28 d. – 20.30; 29 d. – 15 val.; 30 d. – 19 val.; 31 d. – 11, 13.30, 19 val.
27 d. – Tėve mūsų, kuris esi medyje (Prancūzija, Australija, Vokietija, Italija) – 18.15; 28 d. – 17 val.; 29, 31, VI. 1 d. – 18 val.; 30 d. – 20 val.; VI. 2 d. – 20.15
27 d. – Barzakh (rež. M. Kvedaravičius) – 20 val.; 28, 29 d. – 19 val.; 30 d. – 17.30, 21 val.; 31 d. – 17.30
27 d. – Magiškas Paryžius 2 (Prancūzija) – 20.15; 28 d. – 15, 19.15; 29 d. – 16 val.; 30 d. – 20.30; 31 d. – 20 val.; VI. 1 d. – 21 val.; 2 d. – 18.30
27 d. – Ponas Niekas (Kanada, Belgija, Prancūzija, Vokietija) – 21.15; 28 d. – 16 val.; 29 d. – 20.15
28 d. – „Sveiko proto seminarai tėvams. Ką renkamės. šiltnamyje užaugintą vaiką ar savarankišką asmenybę?“ – 11 val.
28, 29 d. – Meškiukas Jogis (JAV, N. Zelandija) – 13 val.
28 d. – Mažylis Nikolia (Prancūzija) – 14 val.; 29 d. – 17 val.; 30 d. – 18 val.; 31 d. – 18.15; Vi. 2 d. – 21 val.
28 d. – Šeima (Danija) – 21 val.; 29 d. – 20 val.
VI. 1 d. – Ramybės tau, Jamili (Šiaurės šalių kino klubas) – 18 val.
VI. 1 d. – Mergaitė (Švedija) – 20 val.; VI. 2 d. – 19 val.
VI. 2 d. – Pirmadieniai saulėkaitoje (Ispanija) – 18 val.

Ozo kino salė

27, 28 d. – Anarchija Žirmūnuose (rež. S. Drunga) – 14 val.
27, 28, 30, 31 d. – Nesunaikinami (JAV) – 16 val.; 30, 31 d. – Tėve mūsų, kuris esi medyje (Prancūzija, Australija, Vokietija, Italija) – 14 val.; 27, 28, 30, 31 d. – 18 val.
VI. 1 d. – Duburys (rež. G. Lukšas) – 15 val.
1 d. – Žvėris, išeinantis iš jūros (rež. V. Žalakevičius) – 18 val.
2 d. – Kvėpavimas (P. Korėja) – 16 val.; 2 d. – Aš aptarnavau Anglijos karalių (Čekija) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

27, 28 d. – Pagirios Tailande 2 (JAV) – 10.30, 13, 15.30, 18.15, 20.45, 23.15; 29–VI. 2 d. – 10.30, 13, 15.30, 18.15, 20.45
27, 28 d. – Pabaisa (JAV) – 12.30, 14.45, 16.45, 19, 21.15, 23.30; 29–VI. 2 d. – 12.30, 14.45, 16.45, 19, 21.15
VI. 1, 2 d. – Kung fu panda 2 (3D, JAV) – 17.30
2 d. – Sukurk geriausią reklamą: finalas – 15.45
31 d. – Tuštybių mugė (D. Britanija, JAV) – 16 val.
27–VI. 2 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 13.30, 16.30, 19.15, 22 val.
Karibų piratai: ant keistų bangų (JAV) – 12.15, 15.15, 18.30, 21.45
27, 28 d. – Karibų piratai: ant keistų bangų (3D, JAV) – 10.15, 14, 17.30, 21, 23.59; 29–VI. 2 d. – 10.15, 14, 17.30, 21 val.
27–VI. 1 d. – Rio (Brazilija, JAV, Kanada) – 11, 13.15, 15.45, 18 val.; VI. 2 d. – 11, 13.15, 18 val.
27–31 d. – Advokatas iš Linkolno (JAV) – 18.45, 21.30; VI. 1, 2 d. – 21.30
Op (dubliuotas lietuviškai) – 11.15, 13.45
27–30 d. – Vanduo drambliams (JAV) – 16 val.
27, 28 d. – Tūnąs tamsoje (JAV) – 20.15, 22.40; 29–VI. 2 d. – 20.15
29–VI. 1 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 10 val.
29–VI. 1 d. – Šrekas. Ilgai ir laimingai (JAV) – 10.45

Cinamonas

20–26 d. – Karibų piratai: ant keistų bangų (3D, JAV) – 13.50, 16.30, 19.15
Karibų piratai: ant keistų bangų (JAV) – 12.30, 15.15, 18, 21 val.
Bjaurusis aš (JAV) – 12.45
Kunigas (3D, JAV) – 22val.
Egzorcistas (JAV) – 16.45, 21.15
Magiški fėjų Vinksių nuotykiai (3D, Italija) – 10.15
Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 14.45, 17.15, 19.45, 22.15; Rio (3D, JAV) – 11.50
Rio (Brazilija, JAV, Kanada) – 13.30, 16, 18.15
Raudonkepuraitė (JAV, Kanada) – 14.30
Vanduo drambliams (JAV) – 20.30
Suvaidink mano žmoną (JAV) – 12.15
Savaitė be žmonų (JAV) – 11.30, 19 val.

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

27, 28 d. – Pagirios Tailande 2 (JAV) – 10.30, 13, 16, 18.30, 21, 23.30; 29–30 d. – 10.30, 13, 16, 18.30, 21 val.
27–VI. 2 d. – Slaptas ženklas (JAV) – 16.45, 19, 21.30 ; 27–31 d. – Vaikams viskas gerai (JAV) – 13.30, 18.15; VI. 1, 2 d. – 13.30
VI. 1, 2 d. – Kung fu panda 2 (3D, JAV) – 17.30; 2 d. – Sukurk geriausią reklamą: finalas – 14.15; 27, 28 d. – Karibų piratai: ant keistų bangų (JAV) – 10.15, 13.45, 17.15, 20.45, 23.59; 29–30 d. – 10.15, 13.45, 17.15, 20.45; 27–VI. 2 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 12.10, 15, 18, 21.15
Rio (Brazilija, JAV, Kanada) – 11, 13.15, 15.30, 17.45; 27–31 d. – Tūnąs tamsoje (JAV) – 15.45, 20.30; VI. 1, 2 d. – 20.30
Rango (JAV) – 10.45
Vanduo drambliams (JAV) – 20 val.
27–VI. 1 d. – Op (JAV) – 11.45, 14.15; VI. 2 d. – 11.45; 27–VI. 2 d. – Alisa Stebuklų šalyje (JAV) – 10 val.

MARIJAMPOLĖ

Spindulys

27, 30, 31, VI. 2 d. – Op (JAV) – 15 val.; 28, 29, VI. 1 d. – 13, 15 val.
27–VI. 2 d. – Išeities kodas (JAV, Prancūzija) – 17.30, 20 val.
27, 30–VI. 2 d. – Jūsų nešvankybe (JAV) – 17.15, 19.15; 28, .29 d. – 13.15, 15.15, 17.15, 19.15

Redaktorius – Linas Vildžiūnas
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Dailė – Monika Krikštopaitytė | **Muzika** – Kamilė Rupeikaitė
Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras** – Sigita Ivaškaitė
Publicistika – Laima Kreivytė | **Stilius** – Jūratė Malinauskienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė
www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.
Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „Meno dienos“, Bernardinų g. 10, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2617247. Faks. 2611926. El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 1000 egz. Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia LR Kultūros rėmimo fondas, Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS